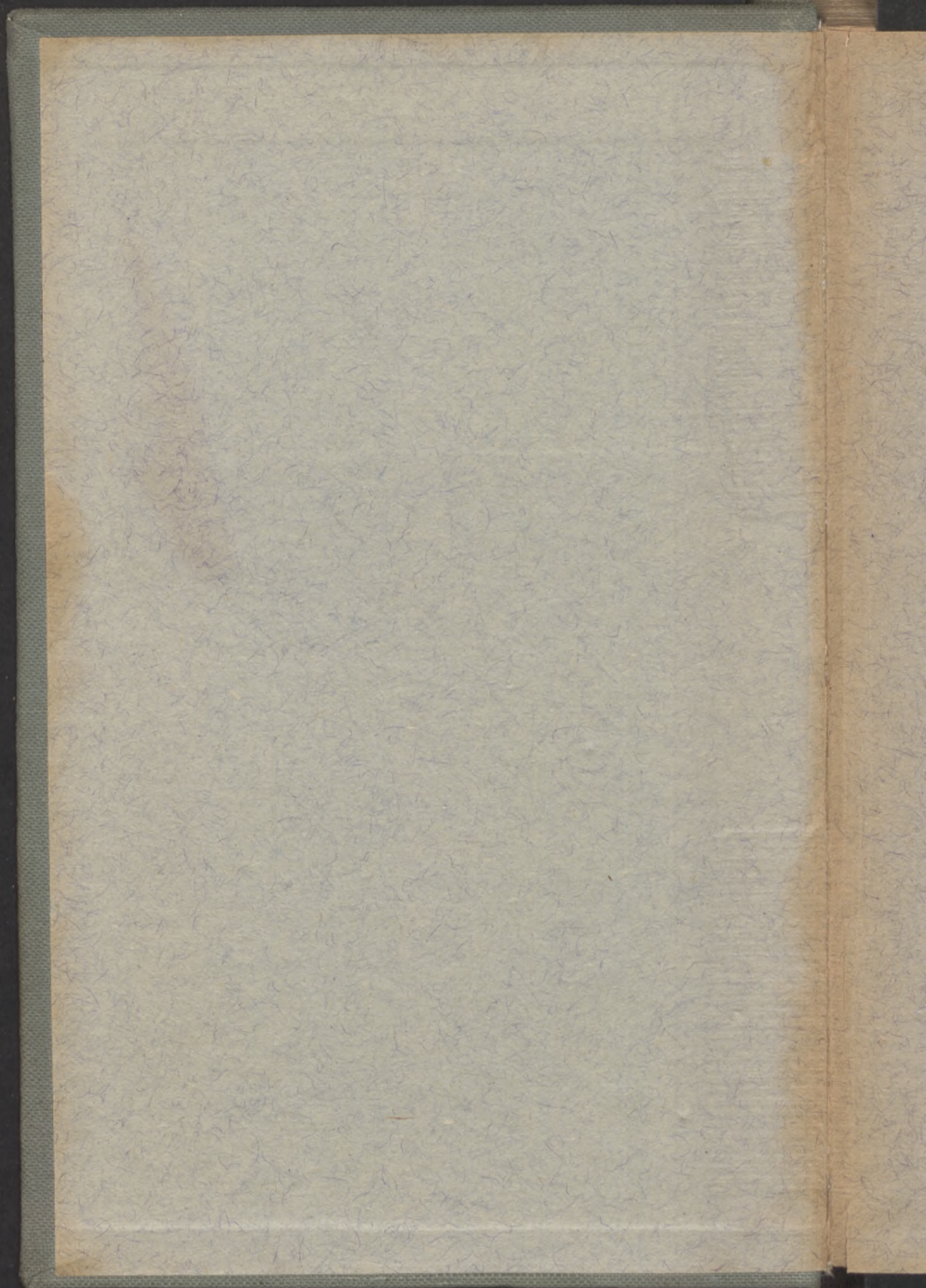


225117

*KORUNK
MESTEREI*

ÉP
NŐ
TIKA
GYI
KSI



193 565

SZÉP ERNŐ

SZILÁGYI ÉS HAJMÁSI

HÁROM
KIS SZINPADI MUNKA



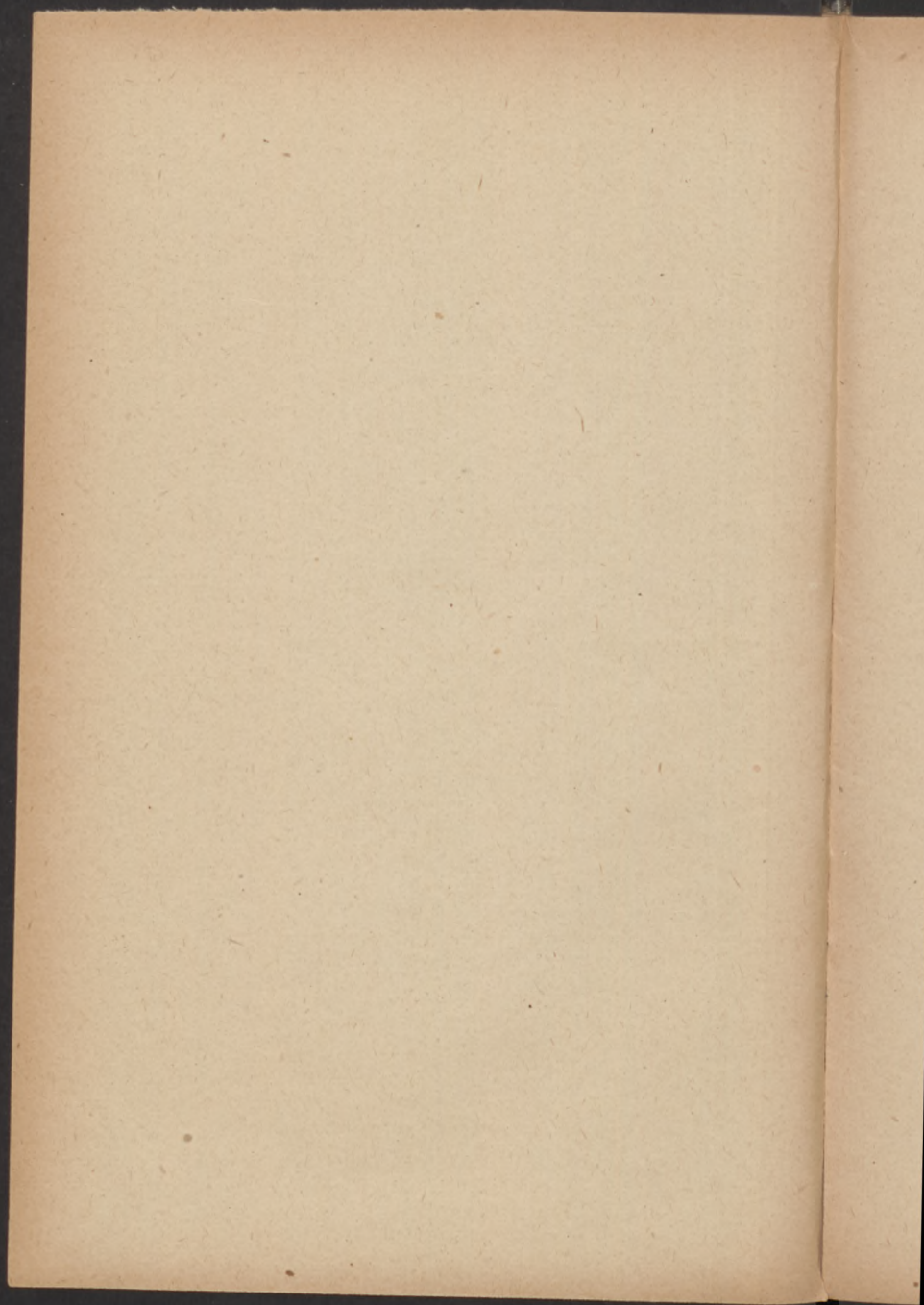
BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA
1920



10047. — Budapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

SZILÁGYI ÉS HAJMÁSI

Egy régi ballada.

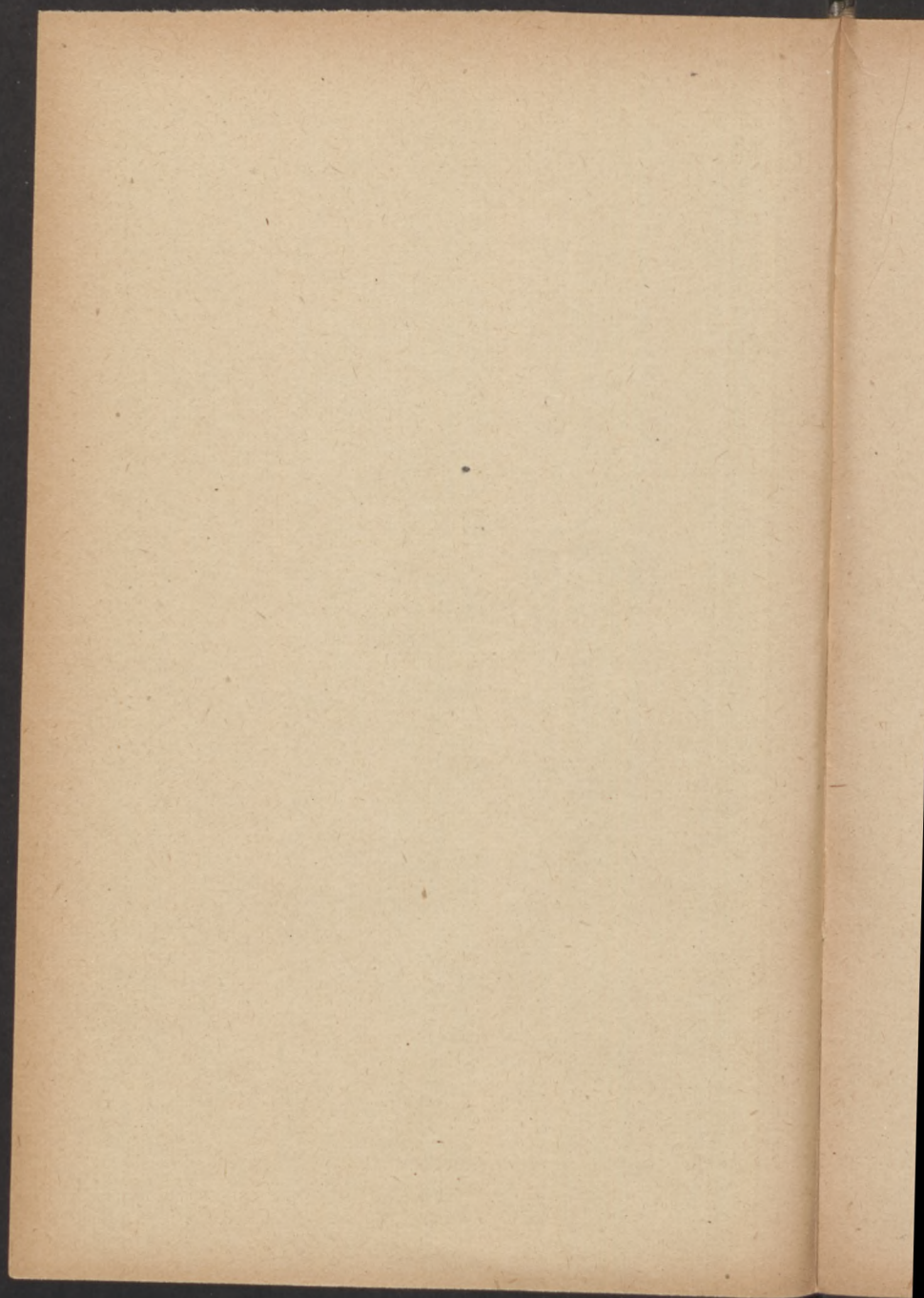


JÁTSZANAK:

Szilágyi }
Hajmási } török császár foglyai.

Leila, török császár leánya.

Szolimán, Leila hű szolgája.



ELSŐ JELENET.

(A szultán kertjében egy torony. Annak a vasrácsos ajtaja mögött látszik Szilágyi és Hajmási. Ott ülnek a toronyban egy kövön, egy korsó víz van kettőjük előtt a földön. Térdeikre könyökölnek. A toronyig jobb felől rózsabokrok. Hátul végig magas kőfal. A kőfalon balra ajtó. Egy létra fekszik a rózsabokrok aljában. Mikor a függöny fölmegy:)

Szilágyi.

Haj, haj.

Hajmási.

Hej, hej.

Szilágyi.

Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom.

Hajmási.

Már hét esztendeje, hogy mi fogván estünk.

Szilágyi.

A török császárnak tornyában sinylődünk.

Hajmási.

Éjszakát mint napot siralommal tötünk.

Szilágyi.

Mert voltunk vitézek, mert hazánkat
védtük.

Hajmási.

Férfi nemzeteknek boldogtalan vétkük.

Szilágyi.

Jobb lett vón elesni harcnak lármájában.

Hajmási.

S alunni örökké szép mező ágyában.

Szilágyi.

Jó Hajmási László!

Hajmási.

Nagy Szilágyi Miklós!

Szilágyi.

Az ifjú napok elmúlnak felöllünk.

Hajmási.

Haszontalan vének válnak már belöllünk.

Szilágyi.

Hej, nehéz a bilincs lábunkon, kezünkön.

Hajmási.

Nehezebb az érzés mi szegény szívünkön.

Szilágyi.

Nagy barna hajamat a bú béhavazza.

Hajmási.

Mint fűszál megszárad életem tavassza.

Szilágyi.

Szép gyümölcsét a fa nőteti, hullajtja.

Hajmási.

Felhőit az isten új szelekkel hajtja.

Szilágyi.

Csak nincs friss esztendők,
Csak mindig tavaly van.

Hajmási.

Maradunk mindétig az egyforma bajban.

Szilágyi.

Haj, Hajmási László.

Hajmási.

Hej, Szilágyi Miklós!

Szilágyi.

Mely csillagok járnak nagy Magyaror-
szágon?

Hajmási.

Most nyit a pünkösdi rózsza ott az ágon.

Szilágyi.

Nagy Hunyadi János mérges daliái!

Hajmási.

Várbeli kis kertünk szagos violái!

Szilágyi.

Élnek-é, halnak-é csatázó társaink?

Hajmási.

Zengnek-é hölgyeink, zúgnak-é hársaink ?

Szilágyi.

Jaj, Hajmási László!

Hajmási.

Jaj, Szilágyi Miklós! (*Elhallgatnak.*)

Hajmási.

(*Nótát indít.*)

»Szállj le madár, szállj le
A legelső ágra,
Hadd írjak levelet
Mind a két szárnyadra
Apámnak, anyámnak,
Gyenge kis hűgömnak.
Vidd el madár, vidd el
Leveletem vidd el
A tengeren is túl
Egy néhány mérfölddel.
Ott tanálod őket
Keserű bánatban,
Mindjárt megisméred
Szívök búsultában.
Koppants az ablakon,
Leveletem tedd le
Vagy pedig akaszd fel
Az ablakkeresztre.
Ha kérdik, hogy vagyok,
Mondjad, hogy rab vagyok,
A jó isten tudja
Mikor szabadúlok.
Talán szabadúlok
Husvét ünnepére,
Ha husvétra nem, hát

Pünkösd reggelére.
 Vagy megszabadúlok
 Karácsony napjára,
 Vagy megszabadúlok
 Koporsóm zártára».

Szilágyi.

Mikor szabadulunk, mikor, Hajmási László,
 kenyeres pajtásom.

Hajmási.

Mikor! Elfelejtett minket magyarok istene,
 hogy mink is még magyarok volnánk. Talán
 azt hiszi törökök vagyunk mink, hogy itt
 hágy lenni minket szultán országában.

Szilágyi.

Nemzetségem csak nem akarja a váltság-
 pénzt a török császárnak elküldeni. Hát a
 pengő arany többet érő volna, mint az én
 zengő életem? Vagy el lehet hagyni az
 eleven vérséget? Magyar a magyarról le
 bírhat mondani? Testvér le tud a testvér-
 ről szokni? Haj, haj. Már én meg vagyok
 keseredve mindenfelől az én lelkemben.
 Feketék az én homlokomban a világ felől
 való gondolatjaim, miképpen feketék a
 hársfának lombjai éjszaka.

Hajmási.

Mért hogy gyenge reszketés a férfi mel-
 lében a kívánság? Mért nem két szilaj
 szárny a kívánság az ifjú két vállán, miként
 a sasnak az ő szárnyai? Akkor bizony csak
 felkelnék penészes ültömből, általvágnék a

levegő égen, kicsiny várunk előtt leszállanék
nagy Magyarorszáiban.

Szilágyi.

Avagy miért szorító percc a szíven a
szeretet? Miért, hogy nem ragadó sebes szél
a szeretet, felragadott volna már, mint el-
hullott fűzfavesszőt, elsodort vón a pusztá-
kon végig hitvesemhez, kicsi fiamhoz.

Hajmási.

Engemet megbúsult szüleimhez, ridogáló
húgomhoz.

Szilágyi.

Vajjon kellek-é még, hites, hitvesemnek?
Vajjon kellek-é még, apa, kicsi fiamnak?
Vajjon nem tátaná rám jácint szemeit: nem
ismérem meg kegyelmedet, hogy édesapám
volna. Nem fordulna-é el a hitves: már
én az én lelkemből téged kiuntalak, már
idegen vagy én tőlem, te bődögtalan!

Hajmási.

Hej, Szilágyi Miklós!

Szilágyi.

Hej, Hajmási László! (*Leeresztik a fejüket.*)

Leila. (Kívül.)

Török császár egyetlenegy
Szépséges leánya,
Lalla, lalla, lalla,
Lalla, lalla, lalla,
Mért vagyok én a világon
Legszomorúbb árva.

Hajmási.

Hallod-é nagy Szilágyi Miklós?

Szilágyi.

Hallom, hallom jó Hajmási László.

Leila.

Annyi kard nincs, hogy annál több
Sóhajom ne lenne.
Lalla, lalla, lalla,
Lalla, lalla, lalla,
Nem adhatnak annyi gyöngyöt,
Könnyem több ne lenne.

Hajmási.

Szépen szól a bülbül madár, pogányok
mézes csalogánya.

Szilágyi.

Szebben ereszti dalját gyönyörű Leila,
török császár egyetlen leánya.

Hajmási.

Én is magam is igazábban ötet hallga-
tom, császár szép leányát, nem azt az ékes
torkú bülbül madarat.

Leila.

Bülbül, bülbül mit énekelsz,
Mondd ki már a vágyat,
Lalla, lalla, lalla,
Lalla, lalla, lalla,
Mondanád mér fáj a szívem,
Mondanám utánad.

Szilágyi.

Lelkém nyilladozik, búmnak fellegjei elszakasztódnak, ha mikor a kis esti csillag felsüt az égen és szép Leila zengicsélni kezd palotája kertjében.

Hajmási.

Szivem alig fér az én mejjemben, bolond álom incselkedik szegény eszemmel, mikor fülembe szűrődnek török császár leányának édes panasza.

Leila.

Mondanád, hogy merre menjek
Messzi tartományba,
Lalla, lalla, lalla,
Csuda tájra, végtelenbe,
Szerelem országba.

Szilágyi.

Valjon lehet-e panasz az andalító danolás, amely a fényes szultán leányának ajkairól hallik. Talán csak a mi csalatott fülünk fordítja bánatosra a könnyű öröm hangozását. A mi bús elménk már csak keservet ismér, nem érti már, el se hiszi már, hogy örömök is vagnak a világban.

Hajmási.

Magamat is még szomorúbbá teszen szomorúságomban a szultánkisasszony dalja. Úgy vélem, bánat epekedik az ő gyöngy mellében. De valjon mi bánatja lehet egy gyönyörűséges szultánleánynak, azt én is sejdíteni se tudom. *(Szünet.)*

Szilágyi.

De bár szólna még bús éneke. Elhallgatott.

Hajmási.

Hallgatnám én is virradásig szultán leányának gyenge bársony hangját. Mert igen jól esik a szomorúság, mikor a szultán szép leánya szomorítja szívemet.

Szilágyi.

Jó Hajmási László! Valld ki előttem, valld ki, te szereted szultán szép leányát!

Hajmási.

Szeretem őtet, kivallom előtted, nagy Szilágyi Miklós. Én a szultán szép leányának engedtem árva kereszlény szívemet. Én szeretem bizony szultán szép leányát.

Szilágyi.

Pajtásom, pajtásom, szegény rab pajtásom. Kivallom előtted, én is szeretem őtet, Leilát, szultánnak leányát. Gyász időmben e dicső kisasszony szépségéhez hurcolt a fene sóvárgás. Szeretem én is bizony őtet, szultán szép leányát, jó Hajmási László.

Hajmási.

Nagy Szilágyi Miklós! *(Egymásra néznek, felsőhajtának, kezet fognak, megölelik egymást, egy kicsit így maradnak.)*

MÁSODIK JELENET.

LEILA, SZOLIMÁN.

*Leila.**(Beoson lábujjhegyen.)**Szolimán.**(Utána császarkál.)**Leila.**(Felnéz a toronyba.)* Ott ülnek szegények. Talán alusznak. Egymás vállán hagyták gyönyörű fejüket.*Szolimán.*

Leila úrnőm, gyémánt félhold, Leila, hová sétálsz erre?

Leila.

Csendesen hű szolgám, Szolimán. Nézzed két bús magyar foglyunkat. Őket akarom látni.

Szolimán.

Megtudhatja tündöklő atyád, aki leghatalmasabb szultán, mióta muzulmánok élnek a földön, hála a kegyelmes Allahnak, hogy nem felejtette el megteremteni atyádat, a leghatalmasabb szultánt.

Leila.

Lásd őket hű szolgám, Szolimán, lásd. Mint elzárt griffek. Mint elejtett oroszlánok. Mint leborult lombok.

Szolimán.

Én ezekre a gyilkos pogányokra nem vagyok kíváncsi, úrnőm Leila. Jöjj vissza.

Leila.

Sóhajtottak. Pssz... ébren vannak. Én szólok őhozzájuk.

Szolimán.

Jöjj vissza kertedbe Leila úrnőm, ki szebb vagy, mint a hurik egész sereglete. Ne szólj a pogány rabokhoz, nem szabad néked őhozzájuk szólani.

Leila.

Én tovább nem állom, én szólok hozzájuk.

Szolimán.

Meghallja atyád, a leghatalmasabb szultán, hogy szóltál hozzájuk, úrnőm Leila és megmérgeskedik rád atyád és akkor úgy leütteti a hóhérrel az én nyakamról az én fejemet, mintha azelőtt soha az én fejem az én nyakamon ott nem lett volna.

Leila.

De szólok én, szólok. (*Odaáll a torony alá.*)

Szilágyi és Hajmási.

(*Felemelik a fejüket.*)

Leila.

Szilágyi, Hajmási, két magyar úrfiak.

Szilágyi és Hajmási.

Szultán szép leánya, Leila, Leila.

Szolimán.

Psz! jaj, jaj, ne feleljetek neki, kedves pogányok. Édes pogányok. Édesek vagytok, mint a szörbet, a fügénél meg éppen százszor vagytok édesebbek. Pc, jaj! *(Cset-tint a nyelvével, mintha túlédészet ízlelné.)*

Leila.

Mind a kettő barna, mint a vad madarak, amik messze elrepülnek. Mint a fellegek, mikor a tengerek felett vándorolnak.

Szolimán.

(Kifelé leskelődik, lábujjhegyen fut, vigyáz.)
Jaj, jaj, jaj, de nagy baj ez.

Szilágyi.

Szultán szép leánya, te meg szőke vagy, mint az árvalányhaj.

Hajmási.

Mint a reggelnek fényessége a palota sárga falán.

Leila.

Tetszetek nekem, ti két magyar úrfiak. Olyanok vagytok ti, mint a szívben az ifjú fájdalom.

Szilágyi.

Te meg olyan szép vagy, mint a reménység, szultánnak leánya.

Hajmási.

Mint a csendes éjszakának álma, olyan szép vagy császár szép leánya, Leila.

Szolimán.

(*Odafut, lábujjhegyre állva magyaráz, Leilára mutatva.*) Az én úrnőm Leila a türkizeknek hercegnője, a hajnalnak húga, a rózsás kerteknek irigysége, a madaraknak és a pillangóknak példája, Allah gyűrűjének leejtett gyöngye az én úrnőm Leila. No most már tudjátok, pogányok. Hát csak hallgatatok, mert a ti fejeteket vágja le a hóhér először, csak azután vágja majd le az én fejemet. (*Megfogja a fejét.*) Szegény fejem, életveszélyben vagy. Úgy sajnállak. Jó erősen lenyomlak a nyakamba. (*Járkál, erősíti a fejét a nyakához.*)

Leila.

(*Felszól.*) Szegény szép úrfiak, rab magyar úrfiak.

Szilágyi.

Szultánnak kegyes, szép leánya. Te sajnálkozol mi rajtunk?

Hajmási.

Boldog kicsi szíved lágyságra indítja két idegen vitézek rabsága, szultán gyönyörű leánya?

Leila.

Ó, én boldog nem vagyok.

Szolimán.

(*Visszaszalad.*) Hallgassatok hát, vitéz pogányok. Drága pogányok, nem szabad nektek a leghatalmasabb szultán leányához szólni. Dugjátok vissza hangotokat torkotokba! Itt az éj, aludjatok már. Ráértetek egész nap ébren lenni, nincs egyéb dolgotok. Leila úrnőm, siessünk már vissza a kertedbe. Féltetek, mint életemet, Leila úrnőm.

Leila.

Hű Szolimánom, én nem félek.

Szolimán

Te nem félsz, te nem félted az én életemet, Leila úrnőm. (*Elmegy, panaszkodik.*) Leila úrnőm nem félti az én életemet. Én úgy félttem az én életemet.

Leila.

Nem, nem vagyok én boldog, két magyar úrfiak. Tudjátok meg, hogy Leila, a hatalmas török szultán egyetlenegy leánya boldogtalan.

Szilágyi.

Boldogtalan lenne szultán szép leánya?

Hajmási.

Fáj eztet hallani, oh szultán leánya, szépséges Leila. Hogy-hogy te is boldogtalan volnál?

Leila.

Boldog-é az ültetett virág, kinek hervadni kell őszire? Boldog-é a csillag az égen, kinek hajnalra halványan elmúlni kell?

Szolimán.

Jól van már, jól van már. *(Csapkodja kezét és fél.)*

Leila.

Boldog-é a szökőkút szökő vize, kinek vissza és vissza kell hullani? Boldog-é az arany kősöntyű, ki fényeskedik és nem él? Boldog-é a trónus bársonya, mely nem meleg és nem érzi, hogy simogatja kezem? Boldog-é az ajk, mely tud sóhajtani?

Szolimán.

Ja-ha-ha-haj, hogy tudok én sóhajtani, mikor így félek!

Leila.

Boldogok-é a szemek, melyeknek Allah könnyeket adott? Én szenvedek, rab magyar úrfiak, mint ti szenvedtek, vágyakozom én a távolba, mint ti, szép magyar úrfiak, én is álmodok más országot, mint ti, szegény rab úrfiak. Ó, Leila, szultán egyetlen leánya boldogtalan, akárcsak ti, halljátok rab magyar úrfiak.

Szolimán.

Halljátok, halljátok, Szolimán a leghatalmasabb szultán ezt a három fejet levágatja erről a három nyakról, a ti kettőtök nya-

káról, meg az én egy nyakámról. Mert Szolimán, a leghatalmasabb szultán, nem köti magát ahhoz, hogy ennek a három fejnek muszáj mindig ezen a három nyakon maradni. Neki nem fog hiányozni ez a három fej, annyi fej van az ő birodalmában az igaz muzulmánok nyakán. Szolimán a leghatalmasabb szultán, rettenetes egy kegyetlen szultán. Allah viritszon rózsákat a lába nyomán, ahol egyet lép dicső papucsában.

Leila.

Oh, magyar úrfiak, szép magyar úrfiak.

Szilágyi.

Leila, Leila, szultán szép leánya!

Hajmási.

Szultán szép leánya, Leila, Leila!

Szolimán.

(*Elmegy.*) Nem is hallgatnak rám. Hogy lehet egy ilyen nagy bölcsre nem figyelni. Mikor mondom, hogy levágják a fejünket. Ha tudnátok, hogy fáj az, mikor avval az éles handzsárral levágják az embernek a fejét. Én tudom, nekem már levágták a fejemet, ez már a második fejem. (*Felnéz.*) Allah, bocsáss meg, olyan nagyot hazudtam most.

Leila.

Úrfiak, úrfiak, két magyar úrfiak! Én tengerre vágyom, mert én kertben élek. Van nálatok tenger nagy Magyarorszáiban?

Szilágyi.

Búzának zöld tengere pitypalattys nyárban.

Hajmási.

Édesanyám szive tenger, szeretet tengere.

Leila.

Úrfiak, úrfiak, két magyar úrfiak! Arrafelé vágyom, Magyarország felé! Szép ország, mert idegen, mert én nem ismerem. Oda vágyom szép Magyarországba, mert az a ti hazátok. Mert az a raboknak hazájok. Mert én is rab vagyok, török császár rajja, egyetlen leánya, boldogtalan lánya, szegény Leilája.

Szolimán.

Úrnőm, Leila, mit beszélsz, jaj nekem.

Leila.

A madarak arra szállanak tavasszal, a szultán zászlói is arrafelé lengedeznek, a nap is arra fordul, a szellők a rózsás kert rózsafái felett arra lebegnek, arra viszik el sóhajtásomat is szép Magyarország felé.

Szolimán.

(*Letérdel.*) Jaj, meneküljünk el innen Leila úrnőm, szaladjunk el már innen. Fogadj szót úrnőm, a te nyomorult vén szolgáltnak, Szolimánnak. Ne kezdj a pogány úrfiakkal, nem jó lesz abból, meglátod, abból semmi jó nem lesz. (*Felemeli hozzá karjait.*)

Leila.

Úrfiak, úrfiak, jó magyar úrfiak, vigyetek ki engem szép Magyarországba!

Szolimán.

Jaj, szegény füleim mit hallanak! Szegény öreg füleim.

Szilágyi.

Hogy vihetnénk téged, szultán szép leánya, hiszen rabok vagyunk, szultán szép leánya.

Hajmási.

Török császár tornyában, atyádnak tornyában.

Leila.

Én innen kiszabadítlak, szép magyar úrfiak. Megszabadítalak, szabadítsatok meg. Elszöktetek, szöktessetek el! Ó, vigyetek magatokkal, én itt a hatalmas szultán udvarában meghalok.

Szolimán.

(*Feltartja karjait.*) Allah! Hallod ezt? (*Az úrfiakhoz.*) Ti bolond pogányok. Leila, az én úrnőm, csak tréfál. Mondjátok csak: nem, nem, nem.

Leila.

Kivisztek engemet szép Magyarországba?

Szilágyi.

Kiviszünk tégedet nagy Magyarországba.

Hajmási.

Császár szép leányát szép Magyarországba.

Leila.

Szolimán, hű szolgám, itt maradj, én előhozom a torony kulcsát.

Szolimán.

Allah, ne engedd. (*Az úrfiakhoz.*) Halljátok, ti esztelen pogányok! Engemet is Szolimánnak hívnak, mint a leghatalmasabb szultánt, Allah törölje meg a szakállát, mikor egyet tüsszent. Ő rettenetes, ő levágja a fejeteket. De én nem vagyok rettenetes, bár én is Szolimán vagyok. Hisz láthatjátok, hogy nem vagyok rettenetes. Én nem tehetek róla, hogy Szolimán vagyok, mint a rettenetes szultán. Ő se tehet róla. (*Leila közben kisurrant.*)

HARMADIK JELENET.

LEILA NÉLKÜL.

Szolimán.

(*Folytatja.*) Ne nézzetek le engemet, amiért én nem vagyok rettenetes. A szultán, az rettenetes! Ő rossz ember! A szultán elküldi a muzulmán vitézeket a csatába, ahol gyilkosok lesznek belőlük és ezért ott ők maguk is meg szoktak halni. Én ilyet nem tudok csinálni, mert én jó vagyok. Én még tihozzátok is jó vagyok, pedig tisztátalan pogányok vagytok. Én nem árulak el ben-

neketek, hogy beszélni mertetek I eilával, az én úrnőmmel. Kérlek, ne csináljatok bolondságot. Kunyoralok hozzátok, térjetez eszetekre. El ne szökjetez. A hatalmas szultán utólér, levágatja a fejetez az én fejemmel együtt. Maradjatok itt minálunk, olyan jól fogok bálni veletez, mint a galambocskákka.

Szilágyi.

Jó Szolimán, mi a félelmet nem ismerjük.

Szolimán.

Ismerem én! Jaj de jól ismerem. Személyesen ismerem. Egész kicsi koromtól ismerem. Együtt nőttem fel a félelemmel.

Hajmási.

Bátor magyar vitézék előtt állasz jó Szolimán.

Szolimán.

Mit bánom én, hogy ti bátrak vagytok, mikor én gyáva vagyok. Ti ketten együtt nem tudtok olyan bátrak lenni, mint amilyen gyáva én magam vagyok.

NEGYEDIK JELENET.

VOLTAK, LEILA.

Leila.

(*Nagy kulcsok zörögnek a kezében.*) Itt vagyok. Gyorsan, munkára! Szolimán, támaszd fel a létrát, amelyen az eledelt felviszik a szegény raboknak.

Szolimán.

Úrnőm Leila! Te sem félsz! Hát csak én féljek? Én úgy félek egyedül félni.

Leila.

(*Toppant.*) A létrát!

Szilágyi, Hajmási.

(*Felállnak a toronyban.*)

Szolimán.

(*Felveszi — a toronyhoz támasztja a létrát.*)

Leila.

Ereszd ki a rab úrfiakat. Fogjad a kulcsokat.

Szolimán

Én úrnőm Leila, én? Ni, hogy reszket a jobb kezem. (*Rázza.*) Ki se tudnám nyitni az ajtót.

Leila.

(*Rácsap a kezére.*) Nyisd ki a ballal.

Szolimán.

A bal is éppen úgy reszket. Ni! (*Rázza nagyon a balkezét.*)

Leila.

(*Rá akar csapni — Szolimán elkapja.*)

Szilágyi.

Imé szabadulásunk órája, jó Hajmási László.

Hajmási.

Nem-é csak egy becses álom, hogy mink szabadítunk?

Leila.

Tedd paráncsodat hamarabb, míg ki-
mondom.

Szolimán.

(*Elveszi a kulcsokat.*) Ó jaj nekünk, neked, nekik meg nekem, nekem a legnagyobb jaj! (*Felmászik a létrára a kulcsokkal.*) Allah, törd el a létrát alattam. Allah csinálj valamit. Mutasd meg mit tudsz Allah. Allah, vigyázz rám, mert én már nem tudok magamra vigyázni. (*Kinyitotta a torony ajtaját.*) Ne gyertek ki pogányok. Hát nem jobb odabent ülni? Én is be fogok ülni tiközétek. Majd beszélgetünk. Majd játszunk verespecsenyét. Jaj, olyan hideg van ideki. Ideki sokszor esik az eső. Ideki mindig járkálni kell, úgy elfárad az ember.

Leila.

Siessetek, siessetek. Gyertek.

Szilágyi.

Félre, jó Szolimán.

Hajmási.

Milyen nagyon boldog a szívem.

Szolimán.

(Leszalad.) Én azt mondom, hogy ez nem is igaz. Nem is igaz semmi se.

Szilágyi, Hajmási.

(Lejönnek a létrán, kijönnek.)

Leila.

Szilágyi, Hajmási, szép magyar úrfiak.

Szilágyi.

Szultánnak leánya. *(Letérdelnek előtte.)*

Hajmási.

Gyönyörű Leila.

Szolimán.

(Kifelé leskelődik.) Nem is igaz. Sss, sss, csak aludj leghatalmasabb szultán, a hurik bizsergessék pávatollal halhatatlan talpadat. Sss, jaj de félek, hogy meglátnak. Jaj de félek, hogy meghallják. Sss, aludjatok.

Leila.

(Odatette két kezét Szilágyi és Hajmási vállára.)

Szilágyi, Hajmási.

(Felemelkednek és így állanak egy pillanatig hárman, mintha összeültek volna.)

Szolimán.

(*Letakarja szemét.*) Én itt se vagyok. Én is alszom most a palotában, az én gyékényemen. Én álmomban most szörbetet iszom. Pc, de jó. (*Cuppant, megnyalja az ujját.*)

Leila.

Atyám tömlőcéből szabadult úrfiak. Nosza hát siessünk szép Magyarországra.

Szolimán.

Allah, úgy kezdek megint félni. Nem is tudtam, hogy ilyen félelmetesen tudok félni. Hallgassátok meg már, amit mondok, hiszen van fületek, hát mért nem hallgattok meg! Ne szökjete el. Bánjátok meg. Most rögtön bánjátok meg, sürgősen bánjátok meg. Ti jó pogányok, érezzétek ilthon magatokat. Maradjatok itthon. Ne menjetek abba a Magyarországra. Galambocskám üljete fel a dúcba.

Szilágyi.

Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom. Melyikünké legyen szultán szép leánya?

Leila.

Mind a kettőé. Leila szeret mindkettőtöket. Ó mind a kettőé.

Szilágyi.

Mink férfiak vagyunk, mink választást teszünk.

Hajmási.

Húzzad ki szablyádat, nagy Szilágyi Miklós.
(*Kihúzzák kardjaikat.*)

Leila.

(*Sikolt, félrefordul.*)

Szolimán.

Pszt, mit zörögtek avval a két nyeletlen kaszával. Meghallja a rettenetes szultán, Allah csurgasson pácsirtaszót az ő felséges füleibe.

Leila.

Szilágyi, Hajmási, ne bántsátok egymást. Ó, nem szabad, hogy egyik is meghaljon.

Szilágyi.

Úgyis véletlenség a vitéznek élete.

Hajmási.

Az egyik meghalhat, boldog lesz a másik.

Szolimán.

(*Odárohán.*) Mit akartok itten pogányok! Hamar dugjátok vissza azt a két túlságos bicsakot a hüvelybe. Nem kell azt onnan kihúzni. Azért van annak hüvelye, hogy benne legyen. Higyjetelek nekem. Láttátok tőlem, hogy én ilyen dolgot csinállok? Pedig nekem sok eszem van, mert én okos ember vagyok. Ti bolond pogányok ti. Csak gondoljátok meg teljes bölcsességgel, milyen bolondok vagytok.

Hajmási.

(*Miután felállottak a viadalra.*) Nagy Szilágyi
Miklós!

Szilágyi.

Jó Hajmási László!

Hajmási

Ha kezedtől halok, várunkat keresd meg,
Apámat, anyámat, hugomat szeresd meg.
Mondjad nekik, mondjad: hazámnak határán
Elestem szép reggel Hunyadi csatáján.

Leila.

(*Kezeit tördéli.*)

Két magyar úrfiak, Szilágyi, Hajmási.
Nem akarja Leila véretekét látni.
A boldogsághoz ha kell egynek halála,
Akkor boldog nem lesz szultán szegénylánya.

Szolimán.

(*Szélmalom-taglejtésekkel.*) Ti veszett pogá-
nyok! Hát van nektek igaz hitetek: hát
megérdemlitek ti ezt a szép életet, ha pocsé-
koljátok? Mit akartok? A fejét akarjátok
egymásnak lenyiszálni evvel a nyurga kés-
sel? Mit csináltok majd fej nélkül? Hogy
fogtok enni? Hiszen nem lesz szátok! Hogy
fogtok beszélgetni? Hiszen nem lesz nyelv-
vetek!. Hiszen a hurik fájdalmát, Leilát, az
én úrnőmet se látjátok akkor, mert nem
lesz szemetek se, ha nincsen fejetek. Vagy
a karját akarjátok egymásnak levágni?
Allah két kart adott, hát az olyan sok?
Én nem bánám, ha három karom lenne,

mind a hárommal hajtogatnám a szörbetes kancsót. (*Hintálja két karját.*) Két kar, ni milyen szépen tudnak hintálni. (*Egy karját hintálja.*) Jaj, de csúnya. Mondok valamit. Csókoljátok meg egymást.

Szilágyi.

Lépj hátrább, jó Szolimán, meg találod ölelni szablyámat, mely nem vágyik ölelni téged.

Hajmási.

Jámbor Szolimán, agg nyelvedre ráfér már a pihenés. Rajta! (*Előre toppan, kinyújtott karddal.*)

Szolimán.

(*Előreszalad.*) Allah, Allah! Én mindig megszólitalak, Allah, te meg sohase felelsz nekem. (*Felágaskodik.*) Allah! Még így is kicsi vágyok neki. (*Ugrál.*) Allah, Allah!

Leila.

(*A kardok közé fut*)

Nem, jaj, nem hagyom, hogy egyik
vért eressen,
Inkább boldogtalan Leila hadd vesszen.
Legyetek egymásnak holtig hű pajtási,
Vegyétek fejemet, Szilágyi, Hajmási.

(*Letérdel, lehajtja fejét.*)

Szolimán.

Ő is meg akar halni! Leila úrnőm is meg akar már halni. Hát csak én akarok élni? Vagy én is meg akarok halni, én nyomorult vén Szolimán? Mit értek veled, ha meg-

halok. Kelj fel onnan, úrnőm! Hogy lehet
odatérdepelni! Én nem merek közel menni,
gyere ide úrnőm Leila, hadd emeljelek fel.

Szilágyi, Hajmási.

(Lehajolnak, felemelik Leilát.)

Szilágyi.

Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom,
Rejtsd el kardodat, én kedves pajtásom,
Ami nincsen neked, vagyon otthon nékem,
Hittel elköötözött hites feleségem.
Vagyon szép kis fiam, mint a póma gránát,
Én engedem neked császárnak leányát.

Szolimán.

Csakhogy végre szót fogadtok.

Hajmási.

Nagy Szilágyi Miklós!

Szilágyi.

Jó Hajmási László!

Leila.

Szilágyi, Hajmási, két magyar vitézek!

Szolimán.

Úgye hogy igaza van Szolimánnak.

Szilágyi, Hajmási.

(Kezet fognak, megölelik egymást.)

Szolimán.

Én már az előbb mondtam, hogy jobb
összecsókolózni.

Leila.

(Kitárt karokkal közéjük megy.)

Szolimán.

Mindenki él, úrnőm Leila is él, a pogány vitéz is él, az a másik vitéz is él, én is élek. Az a legjobb, hogy én is élek.

Szilágyi.

(Megesókolja Leila homlokát, áthárítja Leila ölelő karjait Hajmási vállára, szépen összeölelkezteti őket.)

Szolimán.

Úgy látom, most már ölelkezni kell, én is ölelkezni akarok. Te kegyeslelkű pogány, én téged ölellek meg. *(Erőszakkal megöleli Szilágyit.)* Milyen nagy bajuszd van. Csak nincs kiköszörülve? *(Elhúzza fejét.)*

Szilágyi.

(Megveregeti Szolimán hátát. Egy könnyet töröl le szeméről, kinyújtja karját.)

Jó Hajmási László, császár szép leánya,
Menjetez ki immár nagy Magyarországba.
Ifjú szerelem elöttetek járjon,
Szerencse csillaga fölöttetek álljon.
Tik elől járjatok a szép páros úton,
Megyek utánatok a magános úton.
Nyisd a kaput hű Szolimán.

Szolimán.

Levágja a hóhér az én fejemet. Olyan könnyű levágni az én fejemet, mint a kalarábét.

Szilágyi.

Nyisd ki a kaput, különben magam leszek hóhérod, vén Szolimán, levágom én fejedet, bár oly nehéz volna levágni, mint a kupolát a mecset nyakáról. (*Ellődítja.*)

Leila.

Hamar, hamar, vágyom repülni már.

Szolimán.

Jaj nekem, mindenki levágja az én fejeimet! (*Hajmásihoz.*) Te ifjú pogány, te is levágod úgye?

Hajmási.

Volnál a hétfejú sárkány, hét fejed szabnám le, ha kaput nem nyitnál.

Szolimán.

(*Nagy zörgéssel kinyitja a kaput.*) Csuda, hogy még itt van a fejem a nyakamon. Jaj, mit tettem, kinyitottam a kertnek kapuját.

Hajmási.

(*Leila derekára teszi kezét.*)

Leila.

(*Hajmási vállát öleli.*)

Hajmási.

(*Indul Leilával, aki kint elkezd:*)

Leila.

Bülbül, bülbül mit énekelsz,
Mondd ki már a vágyat,
Lalla, lalla, lalla.

Szolimán.

(*Közben a földre vetette magát. Utána nyúl Leila ruhája szélének.*) Úrnöm, Leila, ne menj el! Ki lesz az én úrnöm, ha elmegy te is abba a Magyarországba. Úrnöm, levágják az én fejemet, egyetlenegy fejemet. Nem adnak nekem másik fejet.

Leila.

Lalla, lalla, lalla.
Mondanád mért örvend szívem,
Mondanám utánad.

Szilágyi.

(*Lassan megy utánuk.*) Engedj utat, szegény Szolimán.

Szolimán.

(*Feltérdel, megragadja Szilágyi ujjasának szélét.*) Itt hagysz engem, kegyeslelkű pogány. Ha te is kimégy, itt maradok magam a fejemmel, senki se vigyázhat az én fejemre, hogy le ne vágja a hóhér. Jaj szegény fejem. Maradj itt te jó pogány vitéz.

Szilágyi.

Én kimegyek bizony nagy Magyarországba.

Szolimán

Vigyél el hát engem is nagy Magyarországba.

Szilágyi.

Vágyakoznál lakni nagy Magyarországon?

Szolimán.

Én az én fejemmel együtt akarok lakni.
És ha itt maradok, az én fejemmel együtt
nem maradhatok. Mondd, Magyarországon
nem szokták az embernek a fejét levágni?

Szilágyi.

Nem, Szolimán. Jöjj, szolgálom leszel. Ha
hű szolga leszel, én le nem vágom a te
fejedet.

Szolimán.

Allah ragyogtassa szablyádat, édes, ked-
ves gazdám.

Szilágyi.

(Indul.)

Szolimán.

*(Feláll, utána indul. Hátra-hátra pislog, a
fejét kezeivel dédelgetve.)*

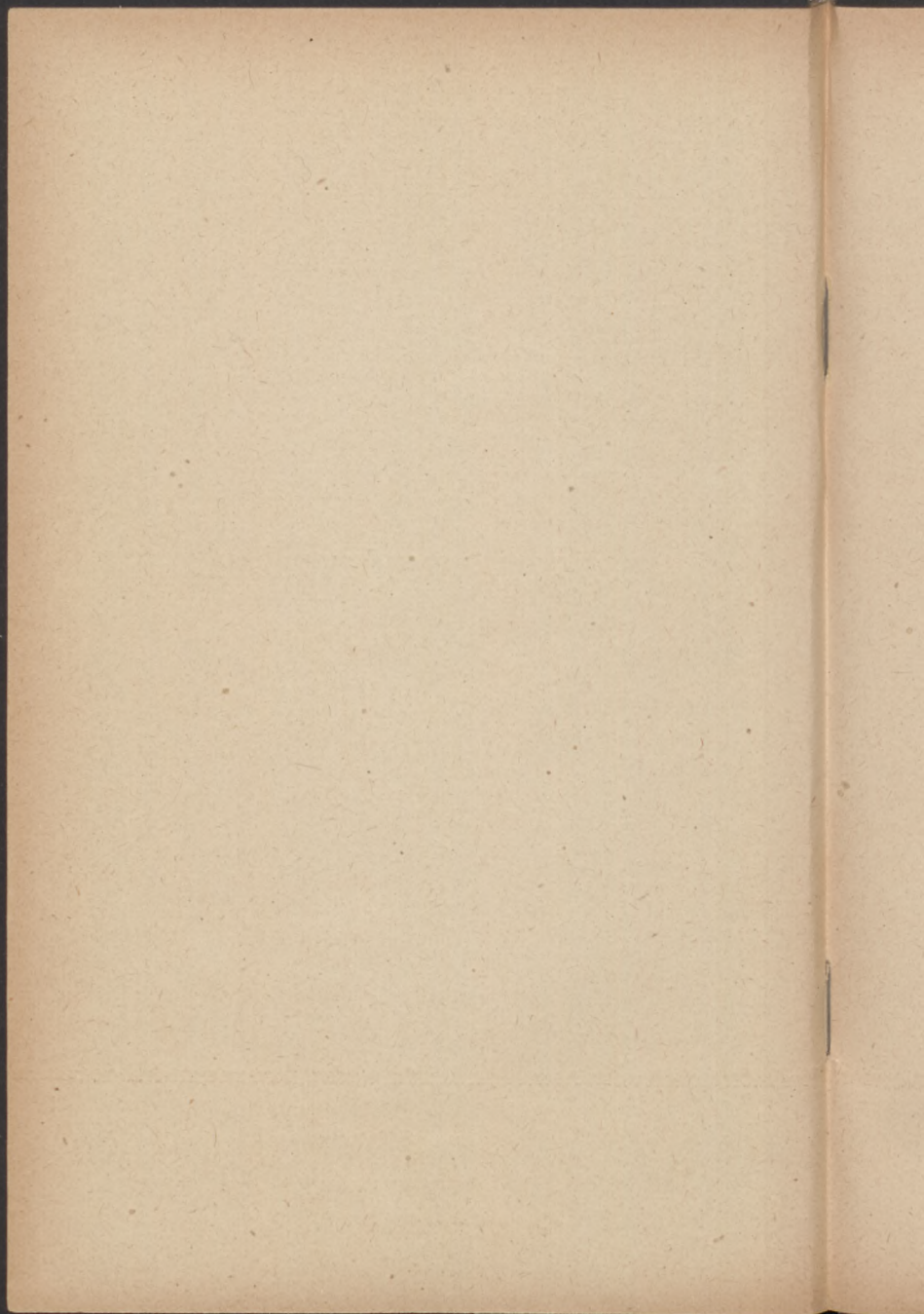
Leila.

(Eltűnőben.)

Lalla, lalla, lalla,
Szerelembe, boldogságba,
Szép Magyarországba!

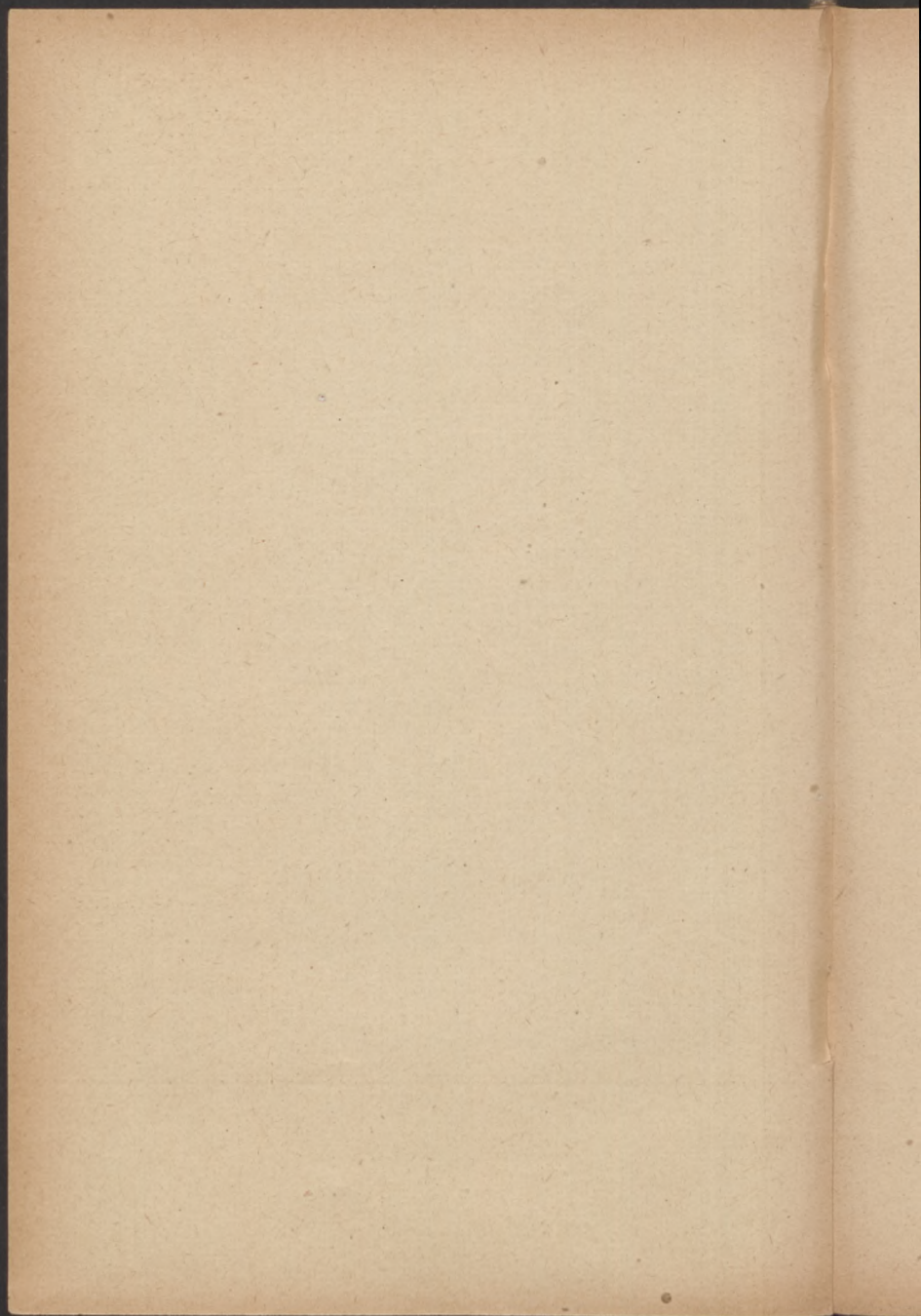
(Függöny.)

GUSZTINAK MEGJÖTT AZ ESZE



SZEREPELNEK :

Gusztí	A kontrás
A jegyzőné	A brácsás
A jegyző-úr	A bőgős
Szakácsné	Drótostót
Eszti	Ablakostót.
Primás	



ELSŐ JELENET.

JEGYZŐNÉ, ESZTI.

Jegyzőné.

Á de forró. Mit csinálsz ott te. Mit akarsz avval a locsolóval?

Esztí.

Megyek ki a kertbe locsolni tekintetes asszonyom. (*Kívül harangszó.*)

Jegyzőné.

A kis kertet én locsolom fel. Ide vigyázz erre a tejre, ki ne fusson. Add ide azt a locsolót. Nem főtt még fel ez a kávé? Csak vigyázz itt. Findzsát, findzsaaljat, kis kanalat, cukrot, kuglófot, vaját, mindent kikészíts. Mindjárt fenn lesz a tekintetes úr. Nem hallod, már a hetet harangozzák. Szegény georgináim, kettő leszáradt már. Az árvácska is mind össze van fonnyadva. A délignyitó földje meg tegnap is csupa száraz volt mikor meg néztem. Csak ne magam locsoljak egy reggel, na iszen jól néz ki a kis kert! Hej gonoszok. Ha ki hagyod a tejet futni meg hűbollak, értetted? (*Kimegy, dúdolgat.*)

MÁSODIK JELENET.

VOLTAK, SZAKÁCSNÉ.

Szakácsné.

A fene rágja le ezt a kofákat. Hogy nekem micsoda harcom volt máma reggel is a piacon! Nézzed ezt a zellert, négy krajcárt mer elkérni az az orcátlan kofa, ezér a rongy zellerér darabjáér!

Eszti.

Négy krajcárt, c, c, c.

Szakácsné.

Négyet darabjáér, a tűz égesse meg ahun egy kofa van ezen a világon. Aszongya, ha beviszi Debreczenbe aszongya még az öt krajcárt is megadják a zellerjéér aszongya. Vigyed piszkos mondok Debreczenbe, szaladj mondok mer lemaradsz a gőzösről mondok. Te nyiszlett, aszongya. Én meg mondom: te bűdös, mondom, inkább zeller nélkül vezetem a konyhámat mondom, minthogy a te zelleredre legyenek rászorúlva, égessenek el, mondom a nevednapján, Klára napján. Mert Zsidó Kalárinál vettem ezt a zellert. Így osztán megegyeztünk. Úgy adta osztán ide a kettőt öt krajcárér. Meg paradicsomot is vettem nála krajcárjával, meg ezt a két liter zöld paszulyt is tizenkettőér literjét. A tekintetes asszony hún van?

Kívül.

(Cigányzene és dúdolás.)

Eszti.

Kinn locsol a kis kertbe.

Szakácsné.

Mi dolgozod? Tisztisd meg a zöld paszulyt.

Eszti.

Majd aután. Nekem itt kell állani a tejnél.

Szakácsné.

Hadd el azt a tejet, ha én mondok neked valamit, mer mingyár hegyibéd megyek. Gyere ide, szedd ki a zöld paszulyt. Még bennem van a méreg a piacról. Mer a tyúk-piacon is harcoltam. Ott is ki akartam ásni a két szemit annak a tanyasi asszonynak, akitől ezt a pár csirkét vettem. Hallja, hogy ez a 70 krajcáros pár csirke mondok? Forint húsz aszongya.

Kívül.

(Harangszó elhallgat.)

Szakácsné.

Micsoda, mondok?! Semmicsoda aszongya, nem is eledő aszongya, mer ott áll a tanitóné ténsasszony aszongya, a mán nézi a csirkét aszongya. Vigye a ténsasszony mondok ha a forint huszat megadja mondok, tessék na, mondok, oszt nyomom az orra alá a tanitóné ténsasszonynak a pár csirkét, de a tanitóné ténsasszony mindjárt elment onnét, mert

nem tudharcolni. Na, mondok, nem kell annak a maga koszos csirkéje mondok, iszen annyi hús sincs ezen a két csirkén mondok, mint a nagypénteken mondok. Ném fél mondok jó asszony, mondok, hogy megtaposom itt magát mondok, hogy úgy felmérgeksi az embert mondok, hogy egy huszat mer ezér a két kis pondróér kérni mondok. Még elkezdt csatítani, hogy én elzavarom a vevőt ő tőlle, hogy én tegyem le az ő csirkéit aszongya, nem eledó nekem aszongya, inkább ő maga eszi meg otthon aszongya. Eszed ám mondok, majd megmondom, mit eszel te, mondok, így osztán megalkudtunk. Nyolc hatosért adta a pár csirkét. Ilyen piszkos népség. Mennyit kell az embernek evvel a pocsek kofákkal harcolni! Nézzed ezt a pár csirkét, nézzéd te milyen szép. Nézzed csak, mennyi húsa van.

Esztí.

Valami szép, igazán. Van ezen. Van ezen elég.

Szakácsné.

Na. Hát odaki meg miféle bandériom megyen? Hallod ezt a hangászokat te, a mi utcánkon megyen ez te, hallod?

Esztí.

A mi utcánkon hát. De szépet muzsikálnak.

Szakácsné.

Szépet, a fene essen beléjük, hogy még reggel is húzzák! Hallga mán te.

HARMADIK JELENET.

GUSZTI, CIGÁNYOK. (*Kívül.*)*Guszt.*

Elmentem én a vásárba
Sneider Fánival
De Sneider Fánival.

Szakácsné.

Nahát, mán megint a Csibi tekintetes úr
múlatott. A híres tekintetes urasági ispán
úr! Biztos most jön a Kontyosból. É mindig
reggelig szok dorbézolni abba a Kontyosba.
Most meg még kísérteti magát a hangászok-
kal. Fényes reggel muzsikáltatja magát a
piacon végig. Hogy nem sül ki a szeme az
ilyen elromlott úrnak.

Guszt.(*Kívül.*) Ácsi! (*Kurjant.*)

Hej de Sneider Fánival
No de Sneider Fánival.

Eszti.

Hű, hallotta milyet kurjantott?

Szakácsné.

Majd adnék én ennek is Sneider Fánit,
csak én lennék a községi bíró. Majd kísér-
tetném én az ilyen urakat reggel zsandárral,
nem hangászokkal. Ez volt az udvarlója
sokáig a tekintetes asszonynak lánykorá-

ban, te, tudod te azt? A mi tekintetes asszonyunknak! Az. Addig-addig udvarolt, meg addig-addig dorbézolt, míg a jegyzőhöz ment hozzá a tekintetes asszony. Na szép élete is vóna a tekintetes asszonynak, ha ez vette volna el. Aszongyák pedig, hogy nagy volt a szerelem. Hogy a tekintetes asszony ezt kedvelte, ilyen egy haszon-talant, nahát.

Eszti.

(*Dúdol.*) Hej, három fodorral... Aj, de jól adja! Jó lenne táncolni szakácsné.

Szakácsné.

Nem hallgatsz el te, majd megtáncoltatlak én mindjárt.

Kívül.

(*Kutyaugatás.*)

Jegyzőné.

(*Kívül.*) Pici! Csend legyen! Pici!

Szakácsné.

Hallja a tekintetes asszony? Csibi tekintetes úr muzsikáltatja magát az utcán.

Jegyzőné.

(*Kívül.*) Igen... Azt ugatja a Pici. — Pici! Nem hallgatsz el! Ide gyere Pici. (*Bejön.*) Nagy lump ember. Nem akar megjavulni. Most jött meg a piacról szakácsné?

Szakácsné.

Most igenis. Hoztam egy pár csirkét, csak tessék megnézni micsoda pár csirkét hoztam.

Jegyzőné.

(*Kívül.*) Jaj, Jézus! Szakácsné, Jézusom!

Szakácsné.

Jaj, mi a tekintetes asszony?

Gusztli.

(*Kívül.*)

Károg a varjú a jegenyén

Jegyzőné.

(*Kívül.*) Hamar! Jaj! Ide jön! Bejönnek!

Kívül.

(*Ugatás.*)

Gusztli.

(*Kívül.*)

Ha — azt mondják nem lesz az enyém.

Húrka.

(*Hangja.*) Jaj, jaj, megharap ez a kis kutya! Psss!

Náci.

(*Hangja.*) Te kutya... isz té kútya. Isz!

NEGYEDIK JELENET.

JEGYZŐNÉ.

Jegyzőné.

(*Beszalad.*) Szent Isten! Idejön. Csibi nekem ad nachtmuzikot. Jaj, de félek tőle. Zárja be hamar a kaput. Már nem lehet. Bejöttek az udvarba.

Gusztí.

(*Kívül.*) De hiába mondják...

Jegyzőné.

Zárja be a konyhaajtót. Be kell minden ajtót zárni! Eszti, nem hallod?

Szakácsné.

Nem zárom én, tekintetes asszony! Ide tudom be nem jön! Még csak az kéne!

Gusztí.

(*Kívül.*)

Úgyis tudom én,
Hogy károg a varjú a jegenyén.

ÖTÖDIK JELENET.

VOLTAK, GUSZTI, CIGÁNYOK.

*Gusztli.**(Belépett.)* Ácsi! Kisztihand Etelka.*Jegyzőné.*

Jesszus, bejött a konyhába. Az Isten szerelméért Csibi, mi jutott eszébe?

Szakácsné.

Mit akar itt a tekintetes úr? Nem szoktak a mi házukba reggel hét órakor hanggázzokkal beállítani. Itt nincsen bál, tessék innen a tekintetes úrnak kísétálni.

Gusztli.

Kisanyám. Ni, kisanyám. Ne zörögjél hát.

*Bőgős.**(Eldug egy üveget.)**Brácsás.*

Láttam! Láttam!

Jegyzőné.

Csibi! Ha Istent ismer...

Gusztli.

Ismerem én azt a szép fehér szakállú igaz negyvennyolcas öreg Uristent, ismerem. — Tisztelem, becsülöm. Édes Etelka kisasszony, ni: csak egy kis lá-hány...

Szakácsné.

Tessék innen kimenni tekintetes úr, mert a sarkára toszítom ezt az ajtót.

Gusztí.

Csendesen kisanyám, az az én istenem áldjon meg.

Jegyzőné.

Jajj!

Szakácsné.

Hallja, tekintetes úr! Menjen, ne tartsa fel itt az embert a dologba.

Gusztí.

Ni kisanyám. Ne köhögj.

Szakácsné.

Én nem köhögök, hallja az úr; én nem vagyok beteg.

Jegyzőné.

Psz... Ne csináljon lármát, jaj!

Szakácsné.

Tán az úr beteg, hogy idejön fényes nappal bált csinálni! Ki hallott még ilyet, egy úri házba így betolakodni evvel a bűdös hangászokkal. Igenis. Ha ittas az úr, menjen az árokba lefeküdni. Ott a helye.

Brácsás.

Add ide! Add ide!

Bőgős.

Ne igyál te, nem egészséges.

Szakácsné.

Innen kimennek rögtön. Azt tudom,
mert...

Jegyzőné.

Psz! Pszt!

Szakácsné.

(Felkapja a csirkét.)

Brácsás.

(Húz az üvegből.)

Gusztli.

Ni, ne bántsuk egymást kisanyám. Mit
bántol engemet, he. *(Elkapja kezét, elveszi
tőle a két csirkét.)*

Szakácsné.

Eressze el az úr a kezemet. Ne szorítsa
az úr az én kezemet.

Gusztli.

Ne, Hurka, kis galamb. Ne, vidd haza.
Édes kedves Etelka, kisztihand.

Jegyzőné.

Gusztli! Mit akar. Az istenért. Mért jött
ide. Hogy tehet ilyet.

HATODIK JELENET.

VOLTAK, ESZTI.

*Eszti.**(Jön.)* Húú!*Szakácsné.*

Nem adod ide hangász azt a csirkét! Te csúnya cigány. Varnyú való a te bendődbe.

Primás.

Kérem, ajándék ez. Csibi tekintetes úr prezentálta.

Szakácsné.

Jobb, ha mennétek innen kifelé. Hogy vót pofátok bejönni. Miféle szemtelenség...

Primás.

Hep, hep, hep, hep, hep!...

Jegyzőné.

Jaj, én bemegyek és felköltöm...

Gusztli.

Etelka, egyetlen tiszta szépséges szerelmes imádságom. Ne hagyjon itt. Itt ne hagyjon engemet. Meghalok. Én meghalok.

Jegyzőné.

Hogy lehet ilyet csinálni.

Szakácsné.

Nahát én szaladok a zsandárokér.

Jegyzőné.

Meghallja az uram. Mit szól az uram!
Menjenek el. Menjenek el.

Gusztli.

Oltári liliomom. Etelkám. Édes egy imád-
ságom! Megjött az eszem.

Jegyzőné.

No hálaistennek, hát akkor menjen azon-
nal haza, kérem.

Gusztli.

Megjött az eszem. Én szeretem magát
Etelka.

Jegyzőné.

Jaj istenem!

Szakácsné.

Én megyek, felköltöm a tekintetes urat.

Jegyzőné.

Ne menjen, az isten áldja meg, nem aka-
rok lármát.

Gusztli.

Én, Etelka, maga nélkül úgy se tudok
élni! Egy óráig is.

Szakácsné.

Mit tátod a szádat te meg. Még nevensz
itt, te piszkos. Eredj a zsandárokér izibe.
Szaladj!

Jegyzőné.

Ne küldje sehova azt a lányt, én nem akarok itt a házamnál vásárt, kedves Guszti, összetett kezekkel kérem.

Gusztí.

Én meggondoltam magam Etelka. Én nekem elég volt ebből a kutya betyár huncut keserves csúnya rongyos árva életből. Legyen hát az én kis feleségem. Azért jöttünk. Megkérjük az én ideáloamat. Etelka... tudja, hogy ez, ez az én fájós szívem... hogy én csak magát szerettem világeletemben...

Szakácsné.

Hadd tegyem be a kaput, biztos nyitva hagyták. Még majd becsődülnek a népek az utcáról! Engedjete csak...

Jegyzőné.

Jaj, hát én elájulok! Miket beszél itt maga Guszti!

Gusztí.

Nem bánom én, megjött az eszem nekem. Én megházasodok. Szépséges zsoltáros könyvem... pünkösdi rózsám... Etelka, kedves, édes kedves... az a karácsonyesti fényes jóisten áldja meg azt a kis mézes lábát, ahol egyet lép. Etelka... nem szeret már engemet...

Jegyzőné.

Nem értem. Elég volt. Istenem. Micsoda szcénát csinál itt. Ami régen volt, tudja, hogy az elmúlt... Én asszony vágyok Guszti. Hát ébredjen fel. Kisül itt a szemem, jaj istenem, így be tudjon rúgni egy úriember... ilyen komédiát csinálni...

Guszt.

Héjjj! Hurka! Te rongyos! Lelülek te, ha nem teszed a nyakadba azt az uraságoktól levetett magyar királyi kiszolgált huncut heptikás hegedűt. Értetted?

Primás.

Értettem, tekintetes uram. *(Csak egy kis lány zenéje.)*

Jegyzőné.

Guszt. kérem, csend legyen az istenért.

Guszt.

Psz... Csendesen. Hallottad, csendesen.

Jegyzőné.

Jaj, mi lesz ebből!

Guszt.

Csak egy kis lány van a világon... Megmondom neked, te tolvaj, te kugli fejű, kulimászba mosdott, bagóba törülközőtt, korommal púderezett — ácsi! huncut héber szerecsen, te! Hurka te: a világoon... *(Zene.)* Pssz... olyan csendesen te, hogy az angyalok is elaludjanak oda fel, abba az emeletes menyországba: Az is aaz ééen...

Brácsás.

Te marha cigány, ecet van abba az üvegbe!

Bőgős.

A hát, mondtam ne igyál, gádzsó.

Gusztí.

Olyan csendesen te, hogy ide hallassék, hogy köhög a boltba a sánta Weiszberger. Olyan szép csendesen húzzad, hogy az őrházig elhallassék, hogy az én szomorú szívem hogy zongorázik. Hurka! Pssz!...

Primás.

(Hátra szól.) Pssz...

Kontrás.

(Hátra szól.) Pssz...

Brácsás.

(Hátra szól.) Pssz...

Bőgős.

(Hátraszól.) Pssz...

Eszti.

Megisszák a hangászok a borecetet. *(Felkapja a kötőjét, belérottyogatja a nevetést.)*

Brácsás.

Jó van te, csak ne jajgassál.

Gusztí.

A jó isten de nagyon szeretheet, — Hogy énnékem adott tégedet...

Jegyzőné

Jo-jól van. Szép volt, köszönöm Guszti, most már menjenek el, szép csendesen. Micsoda pletyka jön ki ebből, úr Jézus! Mit mond majd a világ. Kérem menjen el feltűnés nélkül.

Guszti.

A jó isten de nagyon szerethet,
Hogy én nékem adott tégedet.
Jaj de rossz kutya vagyok én. Kutya!
Az. Nem vagyok én ember. Van még egy
kis anyatej a zsebedbe Hurka?

Primás.

Nincsen már anyatej, mind kinyakalta
a tekintetes Csibi úr az úton, ehen van ni.
(*Üres flaskát emel a zsebéből.*)

HETEDIK JELENET.

DRÓTOSTÓT. (*Kívül.*)

Drótos.

(*Kívül.*) Fazekat drótozni ... fótozni ...
dróóó ...

Guszti.

Én vagyok a legrosszabb kutya. Én va-
gyok az. Egy nagy zérus vagyok én. Zérus!
Semmi se vagyok én. Édes, kedves, egyet-
len Etelka. Tudja. Én vagyok a kutya ebbe
a községbe. Ebbe az egész választókerületbe.
Ezen az egész srégen teremtett világon én

vagyok a kutya. Én, Csibi Guszti. Uradalmi intéző a kegyelmes Bankházi gróf úr uradalmában. Drága Etelka. Én gyönyörű szentem. Csúnya ember vagyok én. Csúnya.

Jegyzőné.

Menjenek el szépen, nézze . . .

Gusztí.

Pocsék ember vagyok. Én vagyok a legszomorúbb szomorú ezen a nyugalmazott öreg koszos földtekén. Én Csibi Gusztáv. Én vagyok. Olyan boldogtalan kutya vagyok én. Egész éccaka rittam a Kontyosba.

Jegyzőné.

Na pedig inkább úgy néz ki, mintha ivott volna.

Gusztí.

Úgy zokogtam egész éccaka. Az egész nagy veres abroszt pocsékká zokogtam. Úgy zokogtam, mint a bornyú. Bizony isten úgy zokogtam, mint a kis bornyú. Ugyi na Hurka úgy zokogtam.

Primás.

Való szent igaz, úgy zokogott Csibi tekintetes úr, akar a sárga kis bornyú. Itt dögöljek meg, ha nem igaz.

Gusztí.

Te tolvaj cigány, nekem mondod ezt? Én nekem mersz ilyet mondani? Bornyú?

Primás.

Jaj nem, nem, nem, egy szót se szóltam
édes kedves szépséges tekintetes uram.

Gusztí.

Ez a négy fekete gyerek az ölembe ült,
mind a négy fekete gyerek ott ült a két
térgyemen, ezek húzták a zokognivalómat.
Csak egy kis lány...

Jegyzőné.

Hallgassanak már cigányok! Jaj!

Gusztí.

Ácsi! Nem hallgattok itt! Ki parancsol
nektek?

Eszti.

Jaj, összenyomnak itt.

Jegyzőné.

Könyörgöm, menjenek Gusztí.

Drótos.

(*Kívül.*) Drótozni... fótozni... dróóó...
fóóó...

Gusztí.

Úgy ríttam Etelka. Úgy sajnáltam magam
Etelka. Úgy meggondoltam magamat Etelka.
Mit ér így az én életem. Én nem leszek tovább
kutya.

Jegyzőné.

No látja, csakhogy belátja már egyszer.
Hát menjen haza szép szolidan.

Gusztli.

Szolid. A vagyok én. Szolid fiú vagyok
én. Mégis csak asszony kell nekem. Meg-
gondoltam én magamat. Emlékszik még
Etelka. Mit mondott nekem mindig Etelka.
Kier dobog a maga szive Etelka.

Jegyzőné.

Az mind nagyon régen volt. Kedves Gusztli,
maga álmodik. Én Kerekes Sándorné vagyok
már nyolc esztendeje. Nyolc esztendeje,
Gusztli! Vége van már annak Gusztli, annak
a szép fiatal időnek.

Gusztli.

Nem bánom én, ne mondjanak nekem
semmit. Én most meggondoltam magam.
Azir is meggondoltam magam.

NYOLCADIK JELENET.

VOLTAK, SZAKÁCSNÉ.

Szakácsné.

(*Jön.*) Még itt vannak? Meddig lesznek
még itt! Nem panaráma ez a konyha.
Nincs itt semmi helye senkinek, oszt meg-
van! Aló, tessék innen hazafelé menni min-
denkinek, akárkicsoda, akármicsoda!

Jegyzőné.

Csendesen szakácsné, csendesen szakácsné,
úgyis elmennek már szép csendesen.

Gusztí.

Jaj, jaj, jaj, jaj neked, Csibi Gusztáv. Sze-
gény kanyarós kis gyerek vagy te, Csibi
Gusztáv! Óvodás kicsi kis jány vagy te!

Szakácsné.

Hát te, te szemtelen, mit bujkálsz ott a
hangászok közt, hé! Mi lesz avval a zöld-
paszulylyal! Nem tisztogatod mindjár azt a
zöldpaszulyt megfele, he!

Eszti.

Naa. Ne izéljen. Ne izéljen az emberrel
naa . . .

Szakácsné.

A hangászok meg tisztuljanak mán ebbül
a konyhábul! Mars ki, mert a mángorló-
val verlek kifelé mindjár. Aló mars avval a
muzsikával.

Jegyzőné.

Szakácsné, szakácsné, mennek azok szép
szóval is. Ne csináljon patáliát, Julcsa lelkem.

Szakácsné.

Még a hangászokkal is harcolni kelljen
az embernek! Kusti, kifele. Kusti! Kusti!

Gusztí.

Itt hattok, Hurka? Itt hattok, Hurka! Náci!
Varjú! Giliszta! Hát itt hattok? El tudtok
hagyni!

Jegyzőné.

Istenem, Istenem, csak csendesen menjenek.

Hurka.

Jó van, jó van, távozzunk már.

Szakácsné.

Nem teszed le, te fáraóvezér, azt a csirkét. Ni csak, nem el akarja csóreszolni a csirkét.

Jegyzőné.

Nahát...

Gusztí.

A két kis galambot... két kicsi török galamb... hadd repüljenek... Gyer ide, csókolj meg Hurka... Kifele.

Hurka.

Nem csóresz, Csibi tekintetes úr adta. Galamb ez. Kisgalamb. Viszem haza felnevelni.

Szakácsné.

(*Elkapja Hurka kezei közül a két csirkét.*)
 Úgy ni, eredjetelek fenébe! Hát nem zsandárkézre való ahány hangász van a világon. Ilyen nagy harca legyen az embernek. Vissza ne dugjátok a pofátokat! Majd belétek szaladok. Megálljatok, tolvajok.

Gusztí.

Hurka te! Náci! Giliszta! Varjú! Náci te!

Kívül.

Cigány. Hep, hep, váj, váj!

Szakácsné.

Na, tekintetes úr! Várják otthon! Izentek a tanyáru! Itt a kocsi a kapuba, várja a tekintetes urat. Tessék kimenni!

Gusztli.

Gyere birkózni, kisanyám. Nem bánom, vágjál a földhöz, kisanyám.

Jegyzőné.

Ne bántsa a tekintetes urat. Nem látja, hogy rosszul van a tekintetes úr. Ugyi rosszul van, Gusztli?

Gusztli.

Hurka! Most már engem nem szeret senki se.

Szakácsné.

Roszul van. Na iszen. Aki csak olyan beteg.

Jegyzőné.

Eszti, add ide csak azt a findzsát, meg hozzá egy széket.

Szakácsné.

Az ilyen urak csak a hid alá feküdjenek ha rosszul vannak.

Jegyzőné.

Julcsa, vigye oda azt a széket a tekintetes úrnak.

Szakácsné.

Széket?

Jegyzőné.

Széket, igen, nem hallotta?

Szakácsné.

C!

Jegyzőné.

Üljön le szépen, Guszti. Csüccs le.

Guszt.

Jaj. Jaaaaj.

Jegyzőné.

Eszti, kiskanalat, kockacukrot, kuglófot.

Guszt.

(Körülbámul.) Háztartás.

Jegyzőné.

Így ni. Iszik egy jó forró kávét.

Szakácsné.

Majd adnék én neki.

Eszti.

(Vihog.)

Szakácsné.

Megint jókedved van már! Készen vagy
avval a zöldpaszullyal?

Guszt.

Kávé.

Jegyzőné.

Finom friss tejeskávé. Megnézzük, nem
lesz-e forró. Éppen jó. Így jó ez. Hány
kocka cukorral szereti?

Tejeskávé.

Gusztli.

Jegyzőné.

Igen hát, tejeskávé, magának. Igya ki szépen. Négy kocka cukor van benne. Elég?

Gusztli.

Elég. Elég volt már nekem ebből a bitang életből. Főbe durrantom én magam, ott az a jó Lefosé a szegen, huncut gazember a nevem... adjátok ide a Lefosét!

Jegyzőné.

Tegye el, Gusztli. Igya meg ezt a jó, forró kávé. Ez kell most magának.

Szakácsné.

Tekintetes asszony, ne tessék mán in-stálni.

Jegyzőné.

Nem hallja, Gusztli: itt a kávéja.

Gusztli.

Úgy sajnálom magamat. Úgy sajnálom magamat... úgy sajnálom magamat...

Szakácsné.

(*Csak úgy magának.*) Sajnáljon a sintér.

Jegyzőné.

No, vegye fel a fejét. Meglátja, milyen jó kávénk van. Ettől mindjárt helyrejön. Várjon! Vegye csak el ezt a findzsát, szakácsné. Tarcsa csak, Gusztli.

Gusztli.

Olyan sötét ez a világ. Csupa fekete ez a világ.

Jegyzőné.

Persze, ha úgy eldugja a szemét a tenyerébe. Adja ide azt a kis kanalat. Tartsa csak szépen ezt a findzsát. Majd megetetjük. Nyissa ki a száját. Rossz fiú.

Gusztli.

Orvosság?

Szakácsné.

Nahát, mingyár a földhöz vágom ezt a kávéét.

Jegyzőné.

Igen, orvosság.

Gusztli.

Kína?

Jegyzőné.

Nyissa ki a száját. Ááá!

Szakácsné.

Azt azt, kinát érdemelne.

Gusztli.

Keserű?

Jegyzőné.

Na, egy-kettő!

Kívül ablakostól:

Ablakot csinálnyi, ablakot... aaabla-kooot...

Guszt.

Hááá . . . hááá . . .

Jegyzőné.

Meleg? Eszti, a kuglófot. Eszik egy kis friss kuglófot is hozzá?

Ablakostót.

(*Kívül.*) Ablakot csinányi, aaablaaa . . .

Guszt.

Édes templomi imádságom. (*Ölelni akarja.*)

Jegyzőné.

Naa. Mán pedig kezdett jobban lenni.

Szakácsné.

Nyughasson a tekintetes úr, ni csak.

Guszt.

Üljél már az ölembe, kisanyám; Danoljál valami szépet . . .

Szakácsné.

Majd mingyár a fülébe öntöm ezt a kávé.

Jegyzőné.

Áá . . .

Guszt.

Az ott, az tollat foszt?

Jegyzőné.

Az esze tokja. Nem látja, hogy zöld-paszulyt tisztogat? (*Eszti kuncog.*)

Szakácsné.

Te, csak ne mulass ott, te.

Gusztí.

Zöldpaszuly... Zöldpaszuly... Zőőőd-
paszuly... Zőőődpaszúúly...

Szakácsné.

Hát ezen meg mit sir a tekintetes úr!

Jegyzőné.

Igya ki már a kávéját, na.

Gusztí.

Hej, zöldpaszuly! — Sparhed. Az ott a sparhed.

Szakácsné.

Mánmeg a sparheddel van baja.

Jegyzőné.

Sparhed. Hát aztán. Azön forraljuk fel a tejeckét. Azon főzzük meg az ebédet.

Ablakostót.

(*Kívül.*) Ablakoooot csinányi... aablaaa...
kooo...

Gusztí.

A meg a gyúródeszka?

Szakácsné.

Nahát! (*Kacag.*)

Jegyzőné.

Gyűrődészka. Mit akar tőle?

Gusztí.

A meg tepsi! Az is tepsi. Az is tepsi. Még az is tepsi...

Szakácsné.

Jaj, tekintetes asszony, kiszakad az oldalom. (*Esztihez.*) Nem fogod be a pofadat?

Jegyzőné.

Az mind tepsi. Ne azt nézze már. Még egy kis kávé van benne, ne hagyja már meg.

Gusztí.

Boldogság. Itt van!

Szakácsné.

Mék az, tekintetes úr? Mék az a boldogság?

Jegyzőné.

Még csak evvel az egy kanállal, Gusztí.

Gusztí.

Nem kell. Nem kell kávé. Boldogság kell nekem.

Jegyzőné.

Istenem... látja, látja, Gusztí. Jobb, ha hallgat. Hallgasson, Gusztí.

KILENCEDIK JELENET.

VOLTAK. JEGYZŐ ÚR.

*Jegyző.**(Jön.)* A kávémat, Etelkám.*Szakácsné.*

Felkelt a tekintetes úr.

Jegyzőné.

Jöjjön már, Sándor, vendéget kaptunk früstökre.

Jegyző.

Ugyan! Kicsodát, kedves?

Jegyzőné.

Csibi Gusztit invitáltam be kávéra. Most kávézott meg.

Gusztí.

Boldogtalan ember vagyok.

Jegyző.

Nini, Gusztí. Szervusz... hát te hogy kerülsz elő ilyenkor?

Gusztí.

A vagyok én. Boldogtalan...

Jegyzőné.

Vagyis úgy értse, hogy rosszul lett. Boldog, ugyi Gusztí. Ment hazafelé a Hurka bandájával. Itt mentek el az utcán, éppen

a ház előtt lett rosszul Guszti. Szépen bejött a konyhába, egy findzsa jó forró kávét kapott, meg még iszik egy pohár friss vizet, akkor egészen magához jön és megy szépen haza.

Jegyző.

Ajnye. Ajnye . . .

Jegyzőné.

Egy pohár vizet hamar, Eszti.

Jegyző.

Ajnye, Gusztikám, hát így jártál. Szervusz, kedves cimbora. Gyere be már, kérlek, legalább egy pohár jószagú barackpálinkára.

Gusztí.

Roszul vagyok, kérlek. Kérlek, pajtás, én meg gondoltam magamat, pajtás, én elveszem . . .

Jegyzőné.

Mondom, hogy rosszul van.

Eszti.

(Jön a pohár vízzel.)

Jegyzőné.

Nem kell ilyenkor barackpálinkát inni, nem szabad ilyenkor még snapszot adni az embernek, hiszen éppen az a baja, hogy annyit ivott az éjjel abba a gyalázatos fogadóba. Az italtól lett rosszul, alig tudott a lábán megállani mikor behittuk, olyan rosszul volt. Osztán megy most szépen haza,

majd máskor vizitel, úgyis csupa rendetlenség még minden odabenn, ilyenkor nem éresztek be vendéget.

Jegyző.

Gusztikám, lelkem, de kár, hogy nem tudtam. Nagy ricsaj volt, kérlek? Hát mér nem szóltatok az este?

Gusztli.

Ááá... *(Csuklik.)* Áá!

Jegyzőné.

Micsoda! De hogy mulattak! Kivilágoskivirradtig! Hét órakor még nagyba danolta az utcán Gusztli a négy szál cigánnyal a Sneider Fánit. Ugyi, Gusztli: Elmentem én a vásárba...

Gusztli.

Sneider Fánival,
Hej, Sneider Fánival,
No, de Sneider Fánival.

Jegyző.

No, de Sneider Fánival, hehehehe.

Jegyzőné.

Úgy ni, szépen menjen Gusztli haza, lefeküdni. Le kell most fekéüdni neki, mondja neki, Sándor! Vigye csak kifelé szépen.

Gusztli.

Vettem neki piros szoknyát három fodorral.

Jegyző.

Kedves jó cimbora, hej, édes cimbora.
*(Felemelik, a jegyző úr öleli, támogatja, úgy
 aztán kimennek.)*

Guszt.

(Kívül.) Három fodorral, heeej . . .

Szakácsné.

Na, csakhogy kívül van az ajtón. Meg
 akarta kérni a tekintetes asszonyt.

Ablakostót.

(Nagyon messziről, kívül.) Ablakot csinányi,
 aaaa . . .

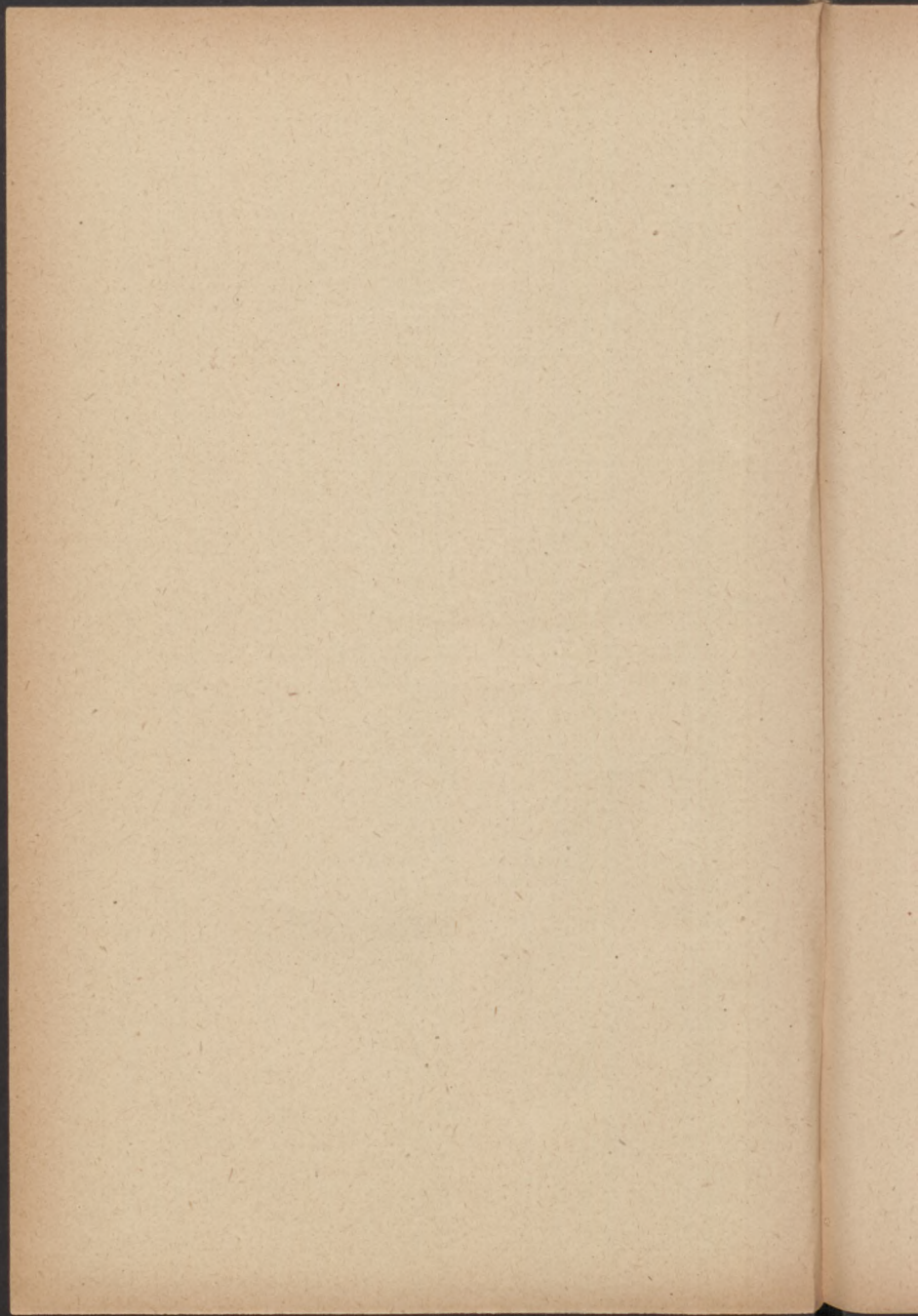
Jegyzőné.

Szegény Guszt, szegény Guszt . . . Sze-
 gény Guszt. *(Felesuklik és betakarja szemét.)*

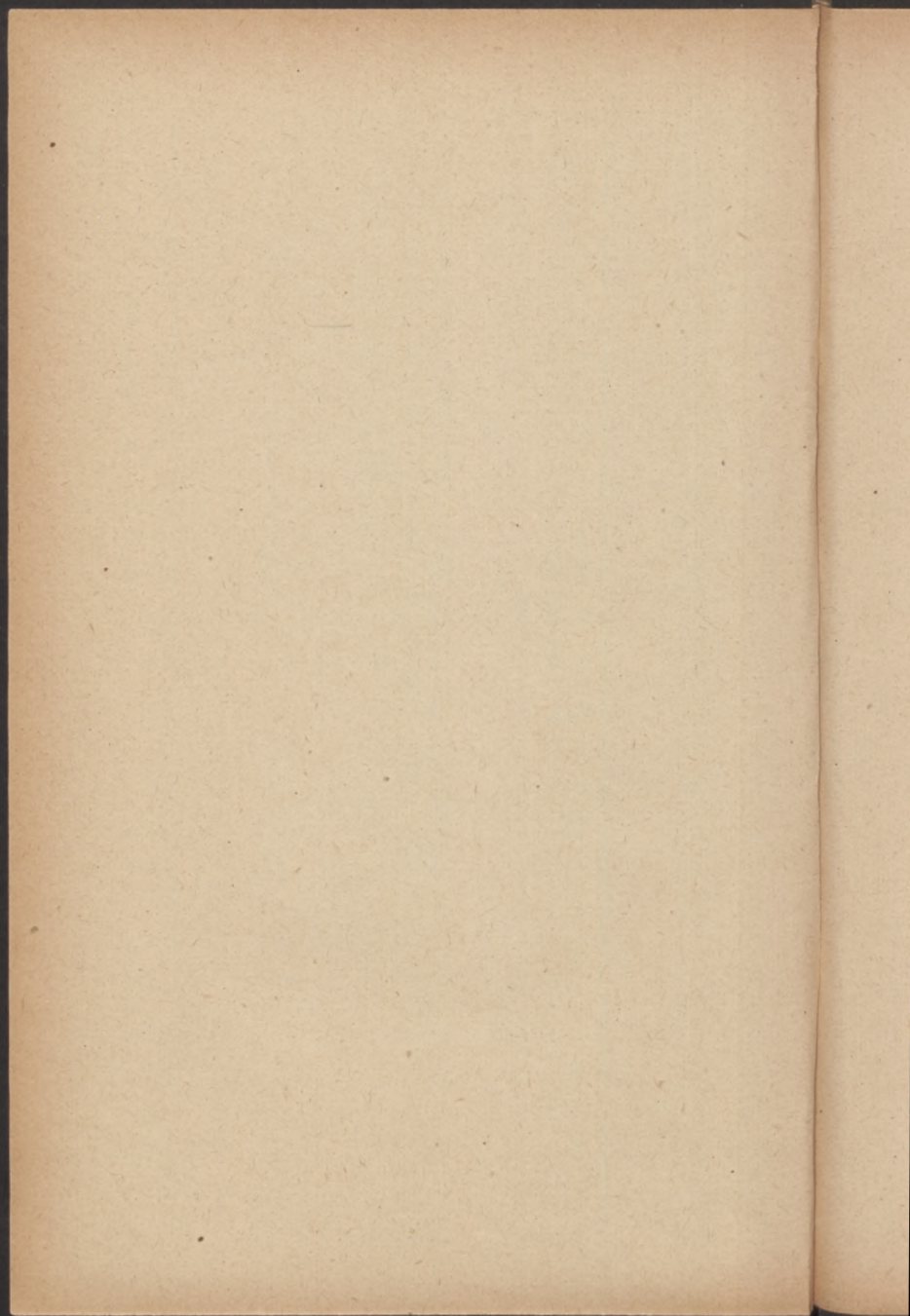
Ablakostót.

(Elmúló hanggal.) Ablakot csinányi . .
 aaablaaa . . .

(Függöny.)



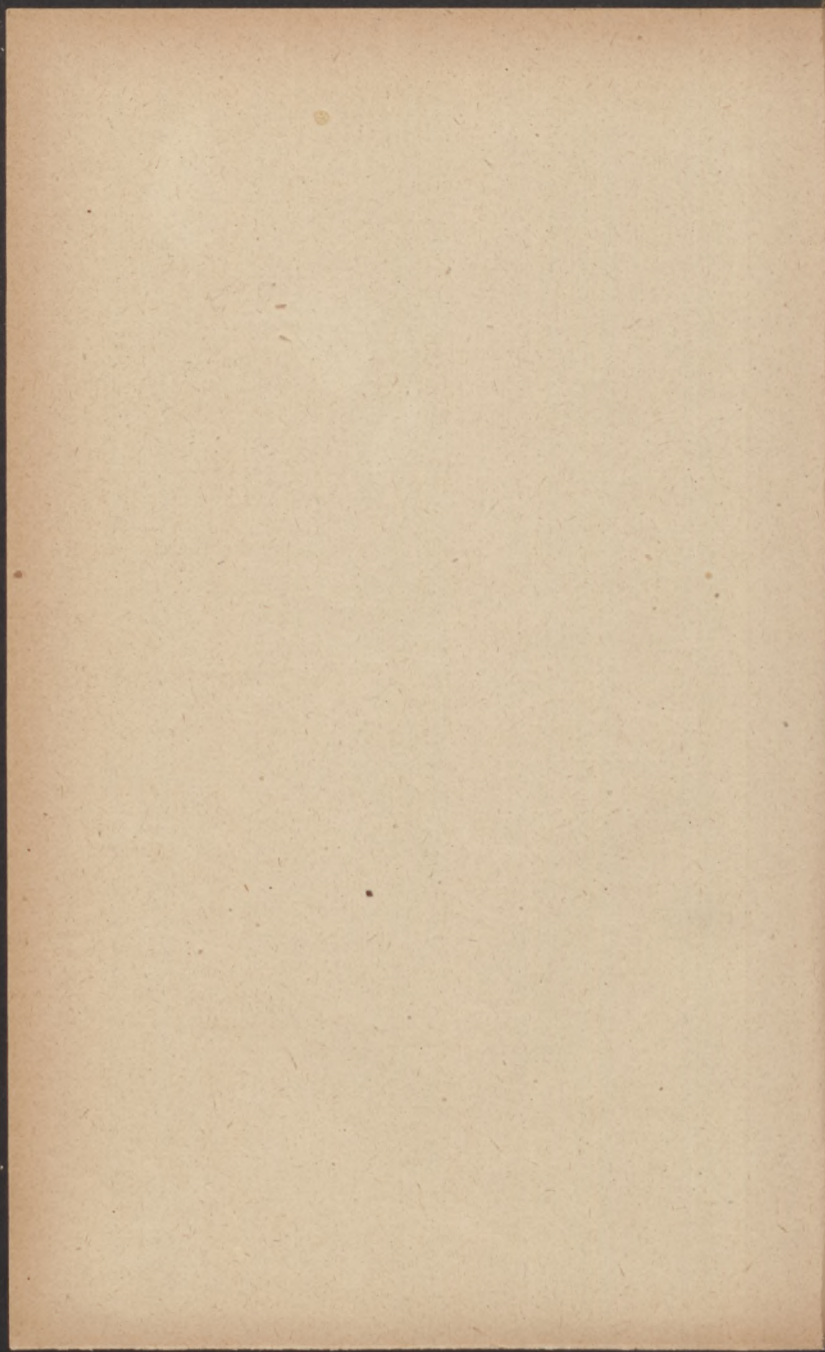
MÁJUS.



ALAKOK:

A gyufaáruló fiú	Az őr
Az omnibuszkocsis	A perces
Egy vak	Egy fiú
Egy kisleány	Egy leány
A cipősubickoló	A luftballonos
A handlé	A rikkancs
A virágárús asszony	A rendőr
A csibész	Az öngyilkos
A messenger boy	

Játszódik 1915-ben.



0
9
e
t
h
v
r

e
h
r
t
n
s
h
r
A
s
g
A
r
v
g

(A szin a Városliget egy útja. Bokrok mögött egy nagy fa, egy feltünő erős ága van. A bokrok sorában félköralakú bemélyedés, ott egy pad. A pad mellett lámpa áll. A bokrokon túlról a Kereskedelmi Csarnok sárga falai s kupolája. A Gerbeaudtól zene hallik, egy valse lente. A vurstli nincs messze, kongatás, egy-egy verklhang, egy-egy sikoly jön és jön onnan, meg egy-egy autótülkölés a ligetből. A zaj gyengébb lesz.)

Gyufaáruló fiú.

(Bejön balfelől, az út közepén megáll.) Én hatéves vagyok. Nem járok iskolába. A kávéházba járok gyufát árulni. Nevem Mikecz Jóska. Az urak nem akarnak gyufát venni, mert ott az asztalon a gyufatartó, abból potyára rá lehet gyújtani. Nekem azt mondják: menj a fenébe. Vagy nem is szólnak nekem semmit, a pincérnek mondják: pincér, hajtsa ki már ezt a kölyköt. Pedig én olyan szépen nézek az urakra és olyan szépen énekelek. Azt énekelem, hogy nagyságos urak, kéérem szépen, szeegény áarva gyerek vagyok, teesék gyufát venni. A mama tanított énekelni. A mama ért az ilyen dalokhoz, mert ceruzát meg cipőfűzőt árult, mikor még kis leány volt. Én szomorú gyerek vagyok. Mindig gondolom magamba, mikor kijövök a kávé-

házból: minek kell nekem a világon élni. Én nem szoktam beszélni, mikor magamba megyek haza, itt mondta egy nagyságos úr itt a színháznál, hogy mondjam el szépen eztet. *(Kimegy.)*

A luftballonos.

(Felnéz.) Huszonhét, huszonnyolc, huszonkilenc... fene egye meg, mindig mozognak. Sohase tudom megszámolni. Most csinálók kasszát, azért nézek fel. Én nem a felhőket nézem, mikor felnézek, én az árút nézem. Mindig forgatja a szél az egész épületet. Szép kis üzlet ez. Amit árulok, abból mindig kiadok napközben, nem tudom mennyit kerestem máma. Én, mikor a világra jöttem nem tudtam, hogy luftballonból fogok élni. Sokszor, mikor lefekszek aludni, elkezdek spekulálni azon, hogy én luftballonos vagyok és kérdem magamtól: te, Spitz, mi közöd neked a luftballonhoz? De egyébhez még kevesebb közöm van. Én utálok a nevelőnőket, mert lebeszélük a pubikat meg a babikat a luftballonról. Én, én persze rábeszélésem őket. Mindig mosolygok rájuk és rángatom a madzagot, hogy a luftballonok ugráljanak és ragyogjanak a levegőben, mikor süt a nap. Én üzletember vagyok. *(Felnéz.)* Egy kettő, az három, az négy, az öt. *(Kimegy.)*

Az omnibuszkocsis.

(Omnibuszlovon, akiről csüng a szerszám.) Kc, k, k. Én ilyenkor azt hiszem, huszárgyerek vagyok és nagyon henecegek magamban. Rajta, rajta. K, k, k, *(Küüget.)* üsd, vágd, nem apád!

A cipősubickoló.

Én egész nap ülök ezen a kis széken, lehajtom a fejemet és előre dülök, mert vikszolom és kenem az utasok cipőit, akik megérkeznek a Nyugatinál. Én úgy érzem magam, mint egy kutya, aki négykézláb áll és lefelé van a feje. De akkor jó nekem, mert akkor keresek. Ha egyenesen ülök, érzem, hogy fáj a derekam. A szívem is fáj, mert látom akkor, hogy sokan sétálnak lakkcipőben, amit nem szoktak az utcán pucoltatni. Sokszor az is eszembe jut, hogy jó életük van azoknak, akik lakkcipőben járnak. Én egy szegény ember vagyok. Én mindig a cipőket nézem. Engem érdekelnek a cipők. Az én cipőm mindig glancos. Ha nincs munkám, mindig a magam cipőjét pucolom. Nekem sokat kell gondolkozní, mert énnekem nincs társaságom. Az én fachomnál a cipőnek glancosnak kell lenni. Mit szólna a világ, ha én, egy cipővikszoló, piszkos cipőben ülnék ottan. Most vacsorálok, szafaládét hagymával, megiszok egy krigli dupla kőbányait, ledöglök, reggel megint vikszolok a Nyugatinál. Jóccikát. (*Kimegy.*)

A rikkancs.

Jól megy a lap. Háború van. A bátyám elesett. A lap jól megy. Van lóvé. A hangom olyan rekedt, mint egy nagyé. Pedig csak tizenöt éves vagyok. Már öt éve orditok egész nap. Nekem imponál, milyen rekedt hangom van. Máma a kiosztásnál a nyomda előtt úgy megosztítottam egy sántát, hogy ott maradt a járdán. (*Röhög.*) Ráhágtak a

szemire. Mit tolakodik. Egy sánta is mer tolakodni. Egy lánynyal fogok találkozni, aki a shrapnelgyárból jön. De nem igen fogok beszélni vele, mert fáj a tudóm. Csak megyünk együtt és hallgatunk. Nem szeretem azt a lányt. Kártyázni jobb szeretek. *(Kimegy.)*

A virágárús asszony.

A nyavalya azt a kofát. Hat krajcárt vesz a rózsá darabjáért. És tizért adhatom legfeljebb. Nyolcával adom estefelé. Örülök, ha megadják a nyolcat. Legalább tizér adná a kettőt. Nem adja. Ez a rongy máma is a nyakamon maradt. Fáj a lelkem ha ránézek. Hogy tartom én fel magam gyerekekkel ebbe a drága világba. Rózsát nem ehetik a gyerekek, annak kávé kell. Beáztatom a dézsába ezt a vacakot, hátha elmegy holnap a többi közt. Az ibolyával is rosszul jöttem ki a mult hónapban. Olyan meleg volt. Mindig összeszáradt az ibolya egy nap alatt. Jövőre jobban vigyázok az ibolyával. Nem veszek csak három tucatot egy napra. Milyen csúnyán néznek rám a vendéglőben az urak, mikor az asztalhoz jövök a virággal. Nekem is csak élni kell. Azt hiszik, hogy csak nekik kell élni. Én nem vagyok hadiözvegy, nekem nincs segélyem. A tűz égesse meg azt a palotai kofát. Holnap megpróbálom a soroksári kofával. Tulipántot is kéne vásárolni. A tulipánttól félek. Nagyon törik a tulipánt. Legjobb volna csinált virággal járni, azt szeretik a katonák. De avval a vendéglőbe nem lehet járni. A vendéglőbe szeretek járni,

mert zene van és olyan jó szagok vannak a vendéglőben. Rostélyos. Holnap megpróbálom a soroksári kofával. Jaaaj, istenem. (*Kimegy.*)

A messenger boy.

(*Biciklit sétáltat előre.*) Én hogy örültem, mikor ebbe a szép ruhába először a biciklire ültem. Azt hittem, egy kis gróf vagyok, vagy kis inas egy nagy gazdagnál. Én már nem örülök. Nem érzem este a lábom. Én szeretnék moziszinész lenni. Én szeretnék amerikai fiú lenni. Én szeretem a gamáslit. Én mindig gamáslival fogok járni. Én szeretek a Bulgária kávéházba ülni. Én szeretek slukkerezni. Én szeretném már abbahagyni a boyságot. Én nem tudom mi lesz velem, ha felnövök. (*Kimegy.*)

Handlő.

(*Három kalap a fejében.*) Hun kapok én máma egy tisztességes civilruhát? Ki van még civilbe? Járok, járok, lejárom a lábom, nincs semmi. Itt-ott egy rongy, az életem unom ha kézbe veszem. Aki bevonul, az se mind adja el az ócska vacakját. Azt hiszik, majd vége lesz ennek a csatának. Vettem két kalapot. Úgy nézek ki mint egy püspök, legalább is! Kinek kell máma kalap? Egy szép pelcet azt szeretnék. Hol van ma szép pelc? Ki mutat máma egy szép pelcet? Nincs semmi a hátamon a pokrócban. Hatvanhét éves vagyok. Az öregségemet viszem a hátamon a pokrócban. (*El.*)

A csibész.

(Zsebredugott kézzel jön.) Én szeretnék egy szép revolvért. Láttam a kirakatban a körüton egyet, gusztáltam. Remek darab. Belejöhét egy negyven krondoxba. Hol van nekem most negyven krondoxom? Azt hiszem belga dolog. Egy belga revolver. Belefér az ember markába. Lehet sétálni vele, nem is látszik, hogy az embernek van valami a kezében. Remek darab. Kilenc golyó megy bele. A belga forgópisztolyt többre becsülöm a browningnál. Szolidabb munka. Nagyobb gusztus. Elegáns. Én értek a fegyverekhez. Van egy tótslégerem, egy töröm, egy boxerem, meg egy orosz liszti pisztolyom, kaptam egy katona barátomtól. Annak van nagy aranyja. Én nem vagyok pali a nagy aranyra. A belga pisztoly, amelyiket néztem, az egy remek darab. Ha azt megvehetném, boldog ember lennék. (Elmenőben.) Remek munka.

Vak.

Lassan.

A kis lány.

(Nem szól.)

A vak.

Jól vezetsz? (Nyúlkál a botjával.) Mért nem felelsz?

A kis lány.

Nem szeretek beszélni magával.

A vak.

Nincs itt árok? Mit húzod el a karod? Kire nézel?

A kis lány.

Senkire. Siessen.

A vak.

Biztosan már a férfiakra nézel. Érzem, mikor elfordulsz, mert elhúzod a kezed.

A kis lány.

Siessen.

A vak.

Csendesen. Én félek, hogy a Dunába vezetsz.

A pereces.

(Hátradől, nagyon a nyakába van akasztva az óriási pereces kosár.) Perec, perec, perec, perec, perec, perec, perec, perec. *(Megáll, gondolkozik. Belenéz a kosárba. Szó nélkül kimegy.)*

Az ór.

(Nemzetiszín szalaggal a karján, bottal, öreg ember.) A menházba szeretnék bekerülni. Nem itt járni az ágyak körül. Itt kell járni a vizesés körül. A gyp körül. A tó körül. Az ágyak körül. A menházba jó. Nem kell nézni a hattyúk után. Nem kell az ágyakat nézni. Nem kell sétálni. A menházba ülni lehet egész nap. Szunyókálni lehet. A menházba nehéz bekerülni. Az isten verje meg a hattyúkat. *(Kimegy.)*

Egy gyűrött, bágyadt, feketeruhás, öregedő, magas férfi jön lassan. Megáll, körülnéz. Odamegy a fához. Kipróbálja a karjával a fa ágát, elég erős-e. A padra ül, egy percig ott ül leejtett fejjel, mint egy Anonymus. Feláll, jobbra-balra nézeget, visszamegy a fához, a pad mögé. Kioldja

a nyakkendőjét, kioldja a gallért a nyakán, felgombolja a kabátját, leveszi a nadrágtartóját. Kezdi felkötni az ágra. Előjön egy szerelmes pár. A férfi megáll a munkában, a nadrágtartót ott hagyja az ágon, összefogja a nadrágját és a fa mögé áll.)

A fiú.

Itt ülünk le. Itt nincs senki.

A leány.

Csak jöjjön fiam. Csak menjünk.

A fiú.

(Megáll.) Naaa.

A leány.

Ha egy padot lát, meg van veszve.

A fiú.

Na ülünk le. Mit gyalogoltat annyit.

A leány.

Csak gyerünk. Beszélgessünk.

A fiú.

A padon jobban lehet.

A leány.

Ismerem. (Indul.)

A fiú.

Naa. (Utánamegy.) Hallja ... te drága, gyere, ülj le.

A leány.

Ne tegezzen.

A fiú.

(Húzza.) Ülünk le már. Hány pad volt már, sose akar leülni.

A leány.

Hagyja a blúzom. (Megáll.) Öt percig leülök. Tovább nem. Mondjuk tíz percig leülök. (Leül, felugrik.) Törölje le azt a padot. Pfuj, csupa harmat.

A fiú.

Törülöm, törülöm. (Kikapja a szivarzsebéből a zsebkendőt, súrolja a padot.)

A leány.

Száraz már?

A fiú.

Itt száraz. (Tapogatja a tenyerével a padot.) Ide ülhet.

A leány.

(Leül.) Itt van. Leültem. Most mit óhajt, adja elő.

A fiú.

(Ül.) Semmit. Csak ülünk. (Hallgatnak.)

A leány.

Tíz perc múlva haza kell nekem menni. Mondjuk egy negyedóra múlva. Hány óra?

A fiú.

(Megnézi a csuklóján.) Fél hét.

A leány.

Szépen. Mutassa. (A fiú karjához nyúl.)

A fiú.

(*Hátradugja a karját.*) Fél hét. Legfeljebb háromnegyed.

A leány.

(*Nem engedi a karját, megnézi az órát.*) Nyolc. Tudtam, hogy csal. (*A kezére csap a fiúnak.*) Negyed kilenc után ellógunk innen.

A fiú.

Alig ül le, már haza akar lógni. Ezért vártam olyan sokat. Ezért gyalogolok magával.

A leány.

Tudja édesem hogy nem vagyok független nő. Egyelőre még pofoz a mutter, ha későn jövök.

A fiú.

Ne beszéljünk a mutterről. Hallgassunk.

A leány.

Avek plezúr. (*Hallgatnak.*)

A fiú.

(*Közelebb ül, nagyot sóhajtot.*)

A leány.

Mit hörög fiam?

A fiú.

Naa. (*Behúnnyja a szemét.*) Élvezek. Olyan jó itt, nem?

A leány.

Mi jó van itt? Maga egy jó pofa. (*Csend. Autó dudál gyöng n.*)

A fiú.

Naa... (Odahajlik, át akarja fogni a lány derekát.)

A leány.

Ne tolakodjon drágám. Nem szeretem az ilyen tolakodó pasikat.

A fiú.

Te édes. Te cukor. Úgy izgatsz. Olyan jószagú a blúzod. Úgy izgatsz.

A leány.

Meg vagyok hetve.

A fiú.

Tee... teh!

A leány.

Tegez! Mit tegez! Nem is ismer! Hogy jön tegezni.

A fiú.

Tényleg, mondd már a neved. Mér nem mondod meg a neved?

A leány.

Ix Nix. Mondtam már Ix Nix. Kérdem én a maga nevét?

A fiú.

Nem mondtam hogy Rudi vagyok? Mintha nem tudnád. Rudi. Rudih!

A leány.

Ne tegezz.

A fiú.

Mondd Rudi. Te, te, ahh!

A leány.

Majd mondom. Csak ne főzz. Csak laslan fiam.

A fiú.

Mondd meg a nevedet.

A leány.

Találd ki.

A fiú.

Inkább mondd meg.

A leány.

Találd ki. Ha kitalálsz, nem tagadom.

A fiú.

Ööö. Gizi.

A leány.

Nem.

A fiú.

Nusi.

A leány.

Pfuj.

A fiú.

Janka.

A leány.

A nagynéném Grácba.

A fiú.

Naa. Hogy hívnek.

A leány.

Én nem vagyok kíváncsi, én ráérek.

A fiú.

Manci.

A leány.

Csak erőlködjön szívem.

A fiú.

Gizi. Jaj. Azt már mondtam. Ööö.

A leány.

Na na, mi lesz a kezekkel? Megmondtam a multkor is a villamosban, hogy ne dörzsölj. Egyelőre mellőzzük.

A fiú.

Ilus.

A leány.

Viz, viz.

A fiú.

Jaj. Gabi.

A leány.

Vedd el a lábod. Vedd el a lábod. Veszed el a lábod?

A fiú.

Rózsi.

A leány.

Az a cselédünk volt, mikor még cselédet tartottunk.

A fiú.

Ne kínozz. Hogy hinak!

A leány.

Íx Nix.

A fiú.

Undok vagy.

A leány.

Nagy a bánatom. (*Hallgatnak. Madár fütyöl.*)

A fiú.

Senki sincs itt. (*Az öngyilkos kidugja a fejét. A fiú közelebb húzza magát a lányhoz, a lány mindig tovább házódik.*)

A leány.

Ne toszits. Mingyár nem lesz padom.

A fiú.

Üres a liget. Sötét van.

A leány.

Talán félsz?

A fiú.

Félek hogy nem fogsz hű lenni.

A leány.

(*Lenézően legyint erre.*) Maszi.

A fiú.

Hadd csókoljalak meg.

A leány.

Sietek.

A fiú.

Hát mit ülsz velem? Mit hagysz járni veled?

A leány.

Miért ne? Ha megúnja csak szóljon.

A fiú.

Jaaaj te! *(Át akarja karolni.)*

A leány.

Ne strapálja magát.

A fiú.

Nekem annyi nőm volt. Én mindig tudtam dolgozni a nőkkel. Azt hiszed felhúzol? Csak ülj, én hagylak. *(Elfordul tőle.)*

A leány.

(Énekel.)

Vizitbe hi-tam doktor Ke-element,
 Ő persze beelement,
 Ő persze beelement,
 Azóta sokszor hi-i-tam Keelement,
 Ő mindig beelement,
 Mindig belemeent. Ismeri ezt? Nem tudja kitől van? Ez olyan jó.

A fiú.

(Odahajlik.) Csókolj meg.

A leány.

Majd megmondom neki.

A fiú.

(*Odadül a leány vállára.*) Csókolj meg. (*A lámpa meggyullad a pad mellett.*)

A fiú.

(*Felnéz.*) Fene ezt a lámpát. (*Felfelé fuj, mintha el akarná fujni.*)

A leány.

(*Nevet.*)

A fiú.

Milyen szép este van. (*Körülnez.*) Virágok.

A leány.

Hagyjon engem a természettel. Mi közöm!

A fiú.

Május.

A leány.

Május, júni, júli, aaguszt. Hagyja édesem. Engem nem izgat a természet.

A fiú.

Engem izgat? Csak mondom. Miről beszéljek magával?

A leány.

Csevegjen arról édesem, hogy beszélt-e már a Casinóba? (*Az öngyilkos kiáll háttal a fa mellé, nekidül a fának.*)

A fiú.

Beszéltem. Az éjszaka is beszéltem.

A leány.

Én a Casinóba akarok jönni. Vagy a kabarethez jönnék egyelőre. Én szininövendéknek nem megyek. Ünöm. Én a parkett-hez akarok jönni. Ha maga tud imponálni a Casinóba, behoz. Ha maga tényleg olyan barát a balettmesterrel, behoz.

A fiú.

Majd meglátja. Mondtam. Majd meglátja.

A leány.

Hány óra?

A fiú.

Nem mész még.

A leány.

Ja. Adok egy enyveshátat majd neked, odaadod a balettmesternek. Rossz kép, de látszik, hogy jó az alakom.

A fiú.

(Ölelni akarja.) Jaaj te! Jaaj te!

A leány.

(Húzódik.) Mi az, talán beteg? (Az öngyilkos hátratett kezekkel sétál a hátuk mögött. Nem nézi őket.)

A fiú.

Te fénypofám! Te utálatos! Felkaplak, elszaladok veled. Venni egy fiakkert, bele, el, uahh!

A leány.

Ne felejtse el fiam, én egy úri nő vagyok.

A fiú.

Nem adsz egy csókot?

A leány.

Hát adok? Hány óra?

A fiú.

Egy csókot. Csak én csókollak meg. Na.

A leány.

Mondjon le.

A fiú.

(Ráteszi a vállára a kezét.) Aaadj.

A leány.

Mit ér avval a csókkal? Az egy gyenge dolog édesem.

A fiú.

Na, a szádat. *(Odahajlik, a karját a nyakára teszi a leálynak.)*

A leány.

(Megrázza magát.) Vegye le azt a vacak boát a nyakamból.

A fiú.

Nem. *(Kitartóan öleli a leány nyakát.)*

A leány.

Vedd le te ronda! *(Hánykolódik.)* Veszed le? Nem hagysz?

A fiú.

Nem, nem, nem. *(A másik karjával is átöleli.)* Hol a szád, a szád! Vagy a füled! A füled! Te engedd a füled.

A leány.

Nem mész? Szorítsz? Csipek. Úgy beléd csipek!

A fiú.

Csipj. Csipj. Hol a szád?

A leány.

(Erölködik, aprókat visít.) Te. Te. Te piszok. Hagyj. Na. Te undok. Na. Engess! Engess!

A fiú.

(Megesókolja.) Nesze..

A leány.

Juj. A frász. *(Törékenyen.)* Te, ronda. *(Az öngyilkos a fának dől, nézi őket.)*

A fiú.

Adj egy csókot. Most. Adj.

A leány.

Frászt.

A fiú.

Adj. Adj. Adj. *(Hánykolódik a padon.)*

Az öngyilkos.

(Eléjük megy lassan.) Adja már azt a csókot neki tisztelt ő ő Ix Nix és menjenek innen tovább.

A leány.

(Felsikolt.)

A fiú.

Pár-dooon.

Az öngyilkos.

Na. Egy-kettő!

A fiú.

Mit akar itt?

A leány.

Ki ez az alak? Úgy megijedtem.

Az öngyilkos.

(A leányhoz.) Azt mondta, hogy csak öt percig fog itt ülni velem. Egy félórát várom, hogy elmenjenek. Mi lesz már?

A fiú.

(Feláll.) Mi köze? (Mozdulatot tesz.) Három lépést a fizikumtól.

A leány.

(Felugrik.) Hagyjon minket!

Az öngyilkos.

Psz. Csöndesen.

A fiú.

Hallottak ilyet? Maga a főkapitány, vagy mi?

Az öngyilkos.

(*A leányhoz.*) IX. Nix. Mondd neki Rudi. Mondd neki Rudikám. Csókold meg. És tűnjetek el.

A leány.

Kérem, kérem.

A fiú.

Egy boxot, azt kaphat. Mit tegezi a nőt?

Az öngyilkos.

Te is tegezed. Pedig neked megtiltotta. Nekem nem tiltotta meg.

A leány.

Nahát. Ilyen szemtelent!

A fiú.

Hallja. Hallja. Hallja.

Az öngyilkos.

Nézzétek fiaim. Én itt fel akarom akasztani magamat. Ma olyan szép csendes tavaszi este van. Kijöttem, hogy ma este felakasztom magam. Kikerestem ezt a fát. Nézd. (*Mutatja neki.*) Már rászereztem (*A nőhöz.*) pardon, a hózentrágeremet, éppen akkor jöttetek. Megzavartatok. Nekem nem volt szándékomban ma még félkilenckor is élni. Beláthatjátok, hogy az én dolgom előbbrevaló. Tegyétek meg nekem azt a barátságot, menjetek messzebb innen. Van itt pad elég. Vagy menjetek már haza. Téged úgysis vár a mutter.

A fiú.

Ne tegezze nekem a nőt. Majd letegezlek én is, hogy megemlegeted.

Az öngyilkos.

Tegezzetek, én nem bánom. Csak menjete már. Egyedül óhajtok maradni.

A leány.

Gyerünk. Hagyjuk itt.

A fiú.

Micsoda gyerünk hagyjuk itt? Hagyjon ő itt! Menjen a Városmajorba.

Az öngyilkos.

A legrosszabb hely fiam. Ott már kétszer levágtak.

A fiú.

Hát menjen vidékre. Mit bánom én!

Az öngyilkos.

Öcsém, neveletlen vagy.

A fiú.

Kuss!

Az öngyilkos.

(Felemeli a kezét.)

A fiú.

(En garde áll.)

A leány.

(Az öngyilkoshoz.) Mit akar? Ne nyúljon hozzá.

A fiú.

Csak hagyd.

Az öngyilkos.

Nem ambicióm, hogy megverjelek. Ruhit. No állj szépen, rendesen. (*Behajlítja a karját*) Fogd meg ezt a muszklit. Van itt, nézd meg.

A fiú.

(*Rendesen visszaáll.*) Nem ijedtem meg, öregem.

Az öngyilkos.

Fogd meg.

A leány.

(*Odanyúl az öngyilkos karjához.*) Te, tényleg.

A fiú.

(*Leinti a leányt.*) Na, mi az?

Az öngyilkos.

(*Leereszti a karját.*) Pedig túl vagyok az ötvenen. Hát gyerekek, menjetek el. Menjetek, menjetek.

A fiú.

(*Magához tér.*) Kikérem ezt a hangot. Hogy jön maga innen elküldeni valakit. És hogy meri tegezni az embert?

Az öngyilkos.

Nem vagy te ember. Gyerek vagy.

A fiú.

Magáé ez a liget?

Az öngyilkos.

Az enyém. Egy perccel hamarabb jöttem ide, mint ti. Ültem ezen a padon. Ez a halál padja. Hozzáérttem ehhez a fához. Ez a halál fája. Én itt lélegzettem. Menjetek. Ez a halál ligetje. Az enyém.

A leány.

Zéderanda, hogy szaval. Hagyjuk itt. Haza akarok menni.

A fiú.

Azért se. Nem mégy!

Az öngyilkos.

Mentek már el?

A fiú.

Disznóság itt zavarni az embert!

Az öngyilkos.

Te zavartál meg engem.

A fiú.

Maga zavart. Te zavartál. Ne tegezzen.

Az öngyilkos.

(*Szelíden mutat el.*) Menjetek.

A leány.

(Mégfogja a fiú karját, húzza, a fiú nem mozdul.)

A fiú.

A legszebben ülök itt a nővel, én már hangulatba vagyok, a nő is már hangulatba jön.

A leány.

Nanana.

A fiú.

Akkor tolja ide a blattját. Ilyenkor kell neki magát itt felkötni. Nem hagyják élvezni az embert. Hallatlan. Éppen mikor

A leány.

(Nevet.)

Az öngyilkos.

No. Gyorsan. Gyorsan.

A fiú.

Mit akar? Itt május van. Itt a ligetbe vagyunk, az ember fiatal, itt a nő! tessék, ideáll egy ilyen undok pasas!

Az öngyilkos.

Látod fiam, nincs igazad. Csak én haragudhatok rátok. Ha nem jöttök, már megérkeztem volna.

A leány.

Hová?

Az öngyilkos.

Ahová indultam.

A fiú.

(A leányhoz.) Ne beszélj hozzám.

Az öngyilkos.

Ahányszor végezni akarok magammal, mindig életveszélyben vagyok. Abban a veszélyben, hogy élni fogok tovább. Az ember a szállodában meglövi magát, be-rohan a személyzet, mentők, Rókus, ki-veszik a golyót, fuccs! Ugorjak bele a Dunába? Négyyszer ugrottam bele. Nem, ötször. Várjunk, *(Az ujjain számolja.)* Margithid, Lánchid, Ferenc József, Összekötő, Újpesti. Meg mégegyszer a Margithid. Az hat. Hatszor. Igen. Undok a víz. A revolver játék. A gáz megbízhatatlan. A mérég, az drága. Nehéz is kapni. A kötélre tértem át. A hőzentrágerem kötélből van. Úgy csináltattam. Meg lehet nézni, ott csüng. *(Mutatja.)* Ez a halálnem, ez megbízható. Ennél az eljárásnál amellet az utolsó pillanatot direkt élvezetes. Azt mondják az orvosok. Sajnos, még idáig sohasem jutottam. Az élet még adósom evvel az egyetlen jóra-való pillanattal.

A leány.

Mondja, mér öngyilkolja meg mindig magát?

Az öngyilkos.

Miért? A halálért.

A leány.

Ilyen egy hülyeség. Nem akar élni? *(A fiú elrántja a karját.)*

Az öngyilkos.

Nem is élek. Csak itt tartózkodom még. Az élet már ott van, arra (*Mutat egy irányba a karjával.*) vagy arra (*Másfelé néz és nyújtja a karját.*), vagy amarra (*Megint másfelé mutat.*), nem tudom merre. (*Autó dong távolból.*) Ott, oda tartozom én már.

A leány.

(*A fiúhoz.*) Aj de szomorú egy alak.

A fiú.

(*Súgva.*) Ez be van rúgva.

Az öngyilkos.

Hm, kíváncsiak vagytok? Azt hiszed te, (*A leányra néz.*) hogy szomorú alak vagyok? Deehogy. Én mosolygok rajtatok. Minden. Én itt nevetek a városon. Mindenkin, mindenen. Én felsétálok a Gellérthegyre, én leülök a Citadella alatt, én lenézek ide, nézek, röhögök ha akarjátok, tudod? (*A közönség felé fordul beszéd közben, a kezét előrenyújtja.*) Mit akarsz? Mit folysz? Mit robogsz? Mit lobogsz? Mit csilingelsz? Mit füstölögtök? Mit kalapáltok? Mit zúgtok? Mit forogtok, mit jajgattok, mit danoltok, mit üvöltöztök, mit, mit, mit tudjátok, mit tudtok, hisz nem tudtok semmit, nem tudjátok hogy itt vagyok, hogy idefenn ülök, hogy lenézek, nem kell nekem az egész semmi akár elsülyedhet a föld alá, nem érdekel! Nem vagyok kíváncsi! Nem vagyok már köztetek! Nem tartozom ide! Nézd, hogy futnak, mint a bogarak a kocsik elől,

hogy forgolódnak, hogy ugrálnak a nők után, hogy cipelnek, hogy görnyednek, hogy sántikálnak. Milyen hangyaboly! Hol vagyok én! Hol járok én! Nincs éljen, nincs alá-szolgája, nincs pfuj, nincs jaj istenem, nincs kapu, nincs állomás, nincs határ, nincs semmi, a tenger is elmúlt, a felhők elmaradnak, nincs, nincs, boldogtalanok, nyavalyások, birkák, szegény cifra szemét, én tudom már, tűnjetek, hagyjatok, gyere, szervusz! (*Rázza a két kezét.*) Szervusz! (*Visszafordul a fiúhoz, meg a leányhoz.*) Szervusz, szervusz, szervusztok!

(*A jobb sarokban belép egy rendőr, megáll. Nézi őket. Nagy erős rendőr, arca fakó és bizonytalan. Nem látják, hogy ott áll.*)

A leány.

(*Hátról egy lépést az öngyilkos elöl.*)

A fiú.

(*Hátról egy lépést, elereszti a leány kezét.*)

Az öngyilkos.

(*Nyújtogatja feléjük a két kezét.*) Szervusztok, megyünk a halálhoz, gyertek, halljátok? Nézzétek ezt a gyönyörű fát, akaszszátok fel magatokat.

A leány.

(*Nagyot kacag, sikolt utána.*)

(*Cigányzene zendiül fel.*)

Az öngyilkos

Hallod? Hallod?

A leány.

Weingruber. (*Sikolt és kacag.*)

A fiú.

Zene szól! Cigány. Jaj, cigány!

Az öngyilkos.

(*Felėjük lép, emeli a karjait.*) Hallod, hallod.
A halálhoz. Meghalni.

A fiú.

(*Hátrább lép, arra fordul a zene felé, hangosan.*)
Pénzem lesz, lesz pénzem, pénzt viszek.

A leány.

(*Szárnyal a karjaival.*) Az élet, az élet, az élet!

Az öngyilkos.

Meghalni. Meghalni.

A fiú.

Gyémánt gyűrűt veszek.

A leány.

A nyakamba colliert.

Az öngyilkos.

Mindennél tovább.

A fiú.

Automobil, soffőr.

A leány.

Táncolni, táncolni.

Az öngyilkos.

Túl a nagy világon.

A fiú.

Arany cigarettát szívok.

A leány.

A kosztümömhöz csincsilla.

Az öngyilkos.

Végtelen nyugalom.

A fiú.

Színházba, páholyba.

A leány.

A grófok imádnak.

Az öngyilkos.

Tiszta fehér csend.

A fiú.

A bárba, a klubba, a Ritzbe vacsorázni.

A leány.

A Rivériára tavaszszal.

Az öngyilkos.

A szív elhallgat örökre.

A fiú.

Nők, nők, nők.

A leány.

Pénz, pénz, pénz.

Az öngyilkos.

Minden emlék elalszik.

A fiú.

Gerbeaud, bécsi Derby, Bristol.

A leány.

Pezsgő, selyem, parfüm!

Az öngyilkos.

Semmi, mint a hó, mint a hó.

A rendőr.

(Hármat lép előre.) Kik lármáznak itt?
(Csönd lesz.)

Az öngyilkos.

Egyetlen örök végtelen.
(A cigányzene elalszik.)

A fiú.

(A leányhoz hirtelen.) Gyere.

A leány.

Miért?

A fiú

Na, siess. *(Megkapja a kezét.)*

A leány.

(Indul vele.)

A rendőr.

Hová, fiatal úr?

A fiú.

(Némán siet a leánynyal.)

A rendőr.

Hé! Fiatal úr, hová?

A fiú

Ahova akarok.

A leány.

Mi köze hozzá?

A rendőr.

Álljunk meg.

A fiú.

Majd magának. (Elfordul, menni akar.)

Az öngyilkos.

(A padhoz támoľog, leül és magába sűlyed.)

A rendőr.

(Harsog.) Állj! (A sűpját a szájához veszi.)

A fiú.

(Megáll a leánynyal.)

A rendőr.

(Elteszi a sűpot.) Igazolják magukat.

A fiú.

Micsoda eljárás ez? Mi úriemberek vagyunk. Sétáltunk. Hagyjon békét nekűnk.

A rendőr.

Igazolja magát.

A leány.

(A fiúhoz.) Hogy kell azt?

A rendőr.

A hölgy mit keres itt?

A leány:

Semmit. Jöttem vele. Megyek haza. Itt a villamosbérletem. Én irodába járok. (Elfordítja az arcát.)

A rendőr.

Hadd nézzelek meg.

A leány.

(Hátrál, eltakarja a kezével az arcát. A rendőr elveszi a kezét, aztán elereszti. A lány a fiúba karol, nem mer a rendőrrre nézni.)

A rendőr.

(A fiúhoz.) Igazolja magát.

Az öngyilkos.

(Felocsúdik, papirokat vesz elő a belső zsebéből a lámpa alatt.)

A fiú.

Én?

A rendőr.

Gyerünk, gyerünk.

A fiú.

Én úriember vagyok.

A rendőr.

Papirost. Igazolványt.

A fiú.

Minek? Mit akar tőlem?

Az öngyilkos.

(Odajön a rendőrhöz a papírjával.)

A rendőr.

(Megnézi.) Miért nem katona?

Az öngyilkos.

Ötvenegy éves vagyok. Itt van. *(Rámutat egy papírra.)*

A rendőr.

Elmehet. *(A fiúhoz.)* Papirost.

Az öngyilkos.

(Visszaül a padra, éppen a kötél elé.)

A rendőr.

Miért nem katona ön?

A fiú.

Hát maga mért nem katona?

A rendőr.

Én rendőr vagyok. Hallgasson!

A fiú.

Engem nem vettek be. Kidobtak.

A rendőr.

Mutassa az irást.

A fiú.

(*Kotorász a zsebében.*) Nincs nálam. Otthon hagytam.

A rendőr.

Mi a neve?

A fiú.

Hagyjon már békét. Ne molesztáljon.

A rendőr.

(*A leányhoz.*) Ki ez a fiatal úr?

A leány.

Nem tudom.

Az öngyilkos.

Rudi.

A rendőr.

Kije a hölgynek?

A leány.

Partnerem.

A rendőr.

Azt én nem értem. Az semmi.

A fiú.

Én hazakisérem a hölgyet.

A rendőr.

Majd én kísérem önt haza, az őrszobára. Ott igazolásig fogva marad. Nagyon tetszik

hasonlítani egy fotografiához, akit mutat-
tak a legénységnek. Az illető sikkasztó és
katonaszókevény.

A fiú.

(*El akar szaladni.*)

A leány.

(*Sikolt, ingadozik, az öngyilkoshoz szalad.*)

A rendőr.

(*Utánaugrik a fiúnak, megkapja a kabátját.
Elkapja a két kezét, megszorítja, összeteszi.*)
Majd le leszlel leplezve, fiam. Majd el fogsz
menni katonának.

A fiú.

(*Rázza magát.*) Engedsz. Engedsz el? Nem
engedsz? Ne, szoríts! Engedj! Hagyj! En-
gedj el! Hagyj! Ne bánts! Neee!

A rendőr.

(*Tartja.*) Katona leszlel. Katona leszlel.
Katona leszlel.

A fiú.

Hol a nő? Hol vagy? Hogy szorít! En-
gedj! Te, engedj! Te, te, nem engedsz? Hol
a nő? Ne bánts, ne bánts. Ne vigyél! Ne
hagyjatok! Gyertek! Senkise jön, jaj!

A rendőr.

Katona! Ka-tona! (*Hurcolja kifelé. Kívül-
ről hallik.*) Ka-to-na!

A leány.

(Leborul a pad elé, a padra teszi a fejét, sír.)

Az öngyilkos.

Ix nix. Menj haza. Meddig éljek még itt neked?

A leány.

(Sír.)

Az öngyilkos.

(Hallgatja.) Sirás. Sirjál csak.

A leány.

(Sír.)

Az öngyilkos.

(Lehajtott fejjel hallgatja.)

A leány.

(Megesuklik, elhallgat.)

Az öngyilkos.

No. Még. Sirjál.

A leány.

Mit sirjak magának?

Az öngyilkos.

Sirjál még. Mutasd a szemed.

A leány.

(Felkapja a fejét.) Bá!

Az öngyilkos.

Könny. Hadd nézzem.

A leány.

Nem is igaz. *(Előveszi a zsebkendőjét, törli a szemét és fujja az orrát.)*

Az öngyilkos.

Mit sirtál?

A leány.

Dühös vagyok. Egy ilyen alakkal jöttem össze. Azt ígérte, hogy behoz a kaszinóba.

Az öngyilkos.

Elviszik katonának.

A leány.

Legfeljebb elesik. Mi közöm. Annyian elesnek.

Az öngyilkos.

Én ötvenegy éves vagyok. Én nem eshetek el. Látod. Nekem nincs világháború. Nekem csak a világ, az volt háború. Én magamtól estem el.

A leány.

(Térdepeléséből.) Fel akarja magát...? Nem!

Az öngyilkos.

Mihelyt elmentél. Menj. Kelj fel.

A leány.

Jaj, istenem, én úgy félek. Én félek haza is menni egyedül. Mondja. Ez a rendőr milyen borzasztó volt. Úgy nézett ki, mint a halál.

Az öngyilkos.

Lehet, hogy az volt, mert engem nem bántott. Ne akadályozz már itt. Ne szólj hozzám. Takarodj.

A leány.

Nem is merek már hazamenni. Nagyon kikapok. El fognak csapni a háztól. Én nem bánom. Bánom én? Hova menjek én? Nem is vacsoráztam. Hány óra?

Az öngyilkos.

Hát menj. Mit akarsz még itt? Én nem akarok még öt percig élni. Értetted?

A leány.

(Röhög.) Nem értem. Én élni akarok.

Az öngyilkos.

(Fáradtan.) Úgy?

A leány.

Úgy, nem tudom hogy, nem bánom akár-hogy. Élni, élni. Csak élni. *(Felnéz, felnyújtja a két karját.)* Ragyognak azok a rongyos csillagok! *(Fölhúzódik a padra, leül az öngyilkos mellé. Az öngyilkos fel akar állani. A leány belekarol.)*

Az öngyilkos.

(Húzza magát.) Ne nyúlj hozzám.

A leány.

De nyúlok. *(Nevet.)* Te olyan furesa ember vagy. Haragszol, hogy tegezek? Ha haragszol, akkor is csak tegezek. Inkább ne is haragudj.

Az öngyilkos.

Nem haragszom. Nem érzek se jót, se rosszat. Nincs már szívem.

A leány.

Nekem sincs szívem.

Az öngyilkos.

Neked még nincs. Eredj haza.

A leány.

Én többet nem megyek haza.

Az öngyilkos.

Menj akárhová. Menj. *(Rángatja föl.)*

A leány.

Na, lökjön el ha tud. Na, csak toszítson. *(Nem hagyja magát.)* Csak lökdöss. *(Nevet.)*

Az öngyilkos.

Majd elmegy. *(Megnyugszik, ül.)*

A leány.

Hogy hijják magát?

Az öngyilkos.

(Nem szól.)

A leány.

Hogy hijják magát?

Az öngyilkos.

Mi közöd hozzá. Mit érdekel?

A leány.

Csak. Hogy híjják?

Az öngyilkos.

Nem mindegy neked? Nekem is mindegy..

A leány.

Én Lili vagyok. Maga is mondja meg. Igazán.

Az öngyilkos.

Hagyj békét. Holnap elolvashatod az újságban, mert nálam van az a papir, hogy nem vagyok katonaköteles.

A leány.

Mindenki elolvashatja. És nekem nem mondja meg. Nahát.

Az öngyilkos.

Mi kell? Szvoboda vagyok. Vagyis voltam. Nem mindegy?

A leány.

Lássa, ez szép, hogy megmondta. Szvoboda. Mi az? Mondja mi az, Szvoboda?

Az öngyilkos.

Egy szó. Egy név. Az én nevem. Mit tudom én? Mi közöm hozzá? Olyan, mint ha meglátsz a mezőn egy kórót és azt mondd rá: Szvoboda.

A leány.

Hát a keresztneve?

Az öngyilkos.

(*Késéssel.*) Ferenc. Most tudod. Eredj már innen.

A leány.

Bizonyisten úgy híjják?

Az öngyilkos.

Nem hazudok.

A leány.

Én flörtöknél nem mondom az igazi nevem. Ha utcán ismerkedek. Mért hal meg maga mindig? Az borzasztó lehet.

Az öngyilkos.

Csak az élet lehet borzasztó.

A leány.

Hát mi baja volt magának?

Az öngyilkos.

Mi bajom volt. Mi bajom volt. Semmi. Minden. Hagyj békét.

A leány.

Na mondja, komolyan.

Az öngyilkos.

Mit meséljek itt neked? Micsoda dolog ez? Ki vagy te? Te narancshaj, vagy micsoda. Eredj már innen.

A leány.

Mi baja volt az étellel (*Nevet.*) Pista bácsi. Én olyan kíváncsi vagyok. Én sohase beszéltem ilyen emberrel. Egy emberrel, aki tényleg meg akar halni. Az apám mindig fenyegette a muttert, hogy fölakasztja magát. Arra a mutter azt mondta: bár már látnám, arra az apám hátba verte a muttert, vagy oldalba toszította, de jól, úgy hogy a mutter nekiszaladt a kredencnek. Azután elment az apám a depóba és részegen jött haza. Azután meghalt az apám. Betegsége volt, attól halt meg.

Az öngyilkos.

Jól tette. (*Madár szól.*) No menj.

A leány.

(*Sóhajt*) Meséljen. Én tudom mi az élet, azt hiszi nem tudom? Én utálok, pfuuj de utálok. Én csak azért akarok elzüllni. Én csak szeretnék jól élni, és nem látni több piszkot és stoppolást. Én azt tudom, hogy nem lehet boldog lenni. Én mámoros életet akarok. én ezt elővettem magamnak. Mint a metresszeknek van, tudja, egy olyan életet. Egy fiatalságom van, azt odaadom a mutternek, meg a többi kölyköknek, vagy egy vacak hivatalnoknak, aki esetleg majd elvesz? Esetleg! Na nem? Nincs igazam? Mondja már, mi van magával? Lássá, egy ilyen embert sajnálok. Azt hiszi, én nem tudok sajnálni valakit? Én mindig sajnálom a ... a lovakat, ha látom, hogy ütik őket. Ki tudnám kaparni annak a kocsinak a szemét.

Az öngyilkos.

Aránylag sokat beszélgetünk itt. Nem gondolod? Mit akarsz tőlem? Én nem szoktam ilyenkor társalogni. Ilyen óráimban.

A leány.

Mondja már az életét. Na, bizonyisten.

Az öngyilkos.

(*Hallgat. Csendben vannak. Villamos csikorog nagyon messze.*)

A leány.

Nincs családja. Nincs?

Az öngyilkos.

(*Késéssel.*) Magam vagyok. Mint ez a fa itt hátul.

A leány.

Nem is volt? Fázom. (*Közelebb ül hozzá.*)

Az öngyilkos.

Ne-em. Szegény voltam. (*Hallgat.*) Szerelmes voltam. (*Hallgat.*) Csalódtam. (*Hallgat.*) Gondolkoztam. (*Hallgat.*) Szenvedtem. (*Hallgat.*) Békét akartam minden emberrel. Nem akartam soha senkit kitérni az állásából. Nem akartam soha senkinek hizelegni. Nem akartam senkinek parancsolni. Nem akartam senkitől semmit se kérni. Sokáig nem akartam szegény lenni, mert vannak gazdagok. (*Hallgat.*) Azután nem akartam gazdag lenni, mert vannak szegények. Jó akartam lenni. (*Hallgat.*) Ember akartam lenni. Megúntam. Gondolkoztam. Igen. Megúntam. Tíz

éve egyebet se teszek, mint hogy öngyilkos vagyok. Tíz éve húzom fel úgy az órámot, hogy még egy huszonnégy óráig járjon. Tíz éve járok Pesten a hidakra. Sétálok, nézegetek, és néha leugrok a Dunába.

A leány.

Pssz. Nem jön itt valaki?

Az öngyilkos.

(Hallgat, néz.) Senki. *(Madár csipog gyöngén.)*

A leány.

Beszéljen, beszéljen, hogy van az, mikor elhatározza?

Az öngyilkos.

Sehogy. Süt a hold. Nézem a vizet, mert látni, hogy megy a víz. Gondolok arra, ami jó. A halálra.

A leány.

C!

Az öngyilkos.

Tíz éve mindig arra gondolok. Tudod mi a halál? Doktor, aki mindenkit meg tud gyógyítani. Egy tanár! Tudod mi a halál? Tudod ki az? Az anya, aki a néma gyerekek is érti a szavát. Egy bíró, te, aki mindenkinek igazságot ad. Egy korán, amelyik mindenki előtt kinyilik és mindenről felvilágosít és mindenért megvigasztal.

A leány.

Mi az korán? Az, hogy jókor, vagy mi? Ezt nem értem.

Az öngyilkos.

Mert te műveletlen vagy. Én művelt voltam. Korán a mohamedánok bibliája. A törököké.

A leány.

Meg a bosnyákoké, nem? Azok is törökök.

Az öngyilkos.

Jól van. Tudod mi még? Egy párna, az embernek csak le kell rá tenni azt a fáradt fejét. Egy csendes óceán, ami mindent elnyel. Egy reggel, amikor nem kel fel a nap, mert úgylát világos van. (*Halkan.*) Elaludtál?

A leány.

(*Jó hangosan.*) Nem. Ezt maga mind fejből találta ki? Olyan érdekes, szavamra, én nem tudom, olyan érdekes.

Az öngyilkos.

Ezt nem kell senkinek kitalálni. A halál az emberben benne van. Mindig beszél odabenn csendesen, csak egyedül kell lenni, hogy hallgathassa az ember. Csak le kell könyökölni a hídra. Csak le kell ülni a padra este. Most tudod? Most eredj el szépen, gyermekem.

A leány.

Úgy sajnálom magát.

Az öngyilkos.

Magadat sajnáld. Menj. Szép álmokat. Menj.

A leány.

(*Belekapaszkodik a nyakába.*) Nem. — Nem.
— Nem.

Az öngyilkos.

Ne csináld ezt velem. Hagyj el. Menj a pokolba. Ejnye! Nem hallod?

A leány.

Azért se megyek, azért se, azért se.

Az öngyilkos.

Hagyj el, fiam. Lásd be. Hagyj magamra már.

A leány.

Én nem megyek el. Engem itt elfog a rendőr. Leszúrnak. Most annyi gyilkosok vannak. Ne küldj el. Éhes is vagyok.

Az öngyilkos.

Hányszor mondtam, hogy eredj el innen.

A leány.

(*A nyakába kapaszkodik.*) Nem. Nem. Nem.

Az öngyilkos.

(*Birkózik vele. Elfárad.*) Mit csináljak itt veled. Akarsz meghalni velem?

A leány.

Szépen. Tudod mit? Inkább te gyere velem élni egy kicsit. Bizony isten. Csak egy kicsit. Vacsorázni akarok. A hotelbe akarok menni aludni.

Az öngyilkos.

(*Elkeseredve.*) Mi lesz már! Ó de unom!
Te pióca. Te hernyó. Pusztulj. No eredd,
fiam. (*Le akarja toszítani a padról.*)

A leány.

(*Hozzátapad.*) Nanana, kis öreg. Ne olyan
hevesen.

Az öngyilkos.

Mit csináljak már?

A leány.

(*Az öngyilkos mellére dörzsöli a fejét.*) Hideg
van. Hföföfö... dörzsölj egy kicsit a kezeddél.

Az öngyilkos.

Dör-zsöölj? Miket beszélsz.

A leány.

Naaa. Dörzsölj. Döhörzsölj. A hátamat.

Az öngyilkos.

Én, dörzsöljelek? Én? Én... itten... az
utolsó órámban, én...?

A leány.

Úgy fázok, naaa!

Az öngyilkos.

A hátát, én... (*Elkezdi dörzsölni a lány
hátát, csóválja a fejét, elnéz.*)

A leány.

Úgy, úgy, jaaaj, de jóó... de jóóó...
Dörzsöld, drága pofám. (*Kényeskedve.*) Dör-
zsö-höld... jaaaj... hallod, üveghangom
van, jaaaj...

Az öngyilkos.

(*Dörzsöli komolyan.*)

A leány.

Te. Öreg.

Az öngyilkos.

Mit akarsz még?

A leány.

Mondjad, öregem, van nálad egy kis ha-
gyaték?

Az öngyilkos.

Pénz kell?

A leány.

Mennyi hagyaték van a zsebedbe?

Az öngyilkos.

Mindig van annyi, amennyi a temetési
költségekre kell.

A leány.

Öregem. (*Cirógatja.*) Gyere, temessük el a
bánatot. Gyere be a városba. Kísérj be.

*Az öngyilkos.**(A kezét hártogatja.)* No. No. No.*A leány.*

Vigyél vacsorázni. Te is vacsorálj. Olyan jó lesz. Vigyél el. Vigyél.

Az öngyilkos.

Te, menj el. Nem tudok veled itt tovább játszadozni. Nehezemre esik minden szó. Menj fiam, ha jót akarsz.

A leány.

Én jót akarok. Én azt akarom, hogy élj. Én nem tudom ki vagy, mi vagy, én most se tudom. De én látom és érzem, hogy élsz. Én nem tudlak itthagyni evvel a fával ma éjszaka. Énnekem semmi közöm hozzád, én azt se akarom, hogy vacsorát fizess, meg hogy hotelbe vigyél, semmit. Én még ma elkezdem valakivel. Akár egy konfliktussal egy tejáér. El kell kezdeni nekem. Én még olyan tiszta vagyok, mint az isten anyala, de én már egy elveszett nő vagyok. Egy leszakadt falevél, egy pehely a levegőben, egy rongy, egy dög, amit akarsz! Én még sok ronda urakat fogok tönkretenni! Én miattam meg is kell majd dögölni valakinek, mit tudom én! De még nem kezdtem el. Még itt van az a rózsaszín szívem ez alatt a blúz alatt. Én nem tudlak tégedet itthagyni. Te ember vagy! Te nem olyan vagy, mint az emberek. Nem szabad, hogy meghalj, azt nem szabad, azt nem szabad!

Az öngyilkos.

(Leinti a kezével.)

A leány.

Én ezt nem tudom eltérni. Kilógna a nyelved, aáhh! Én nem viccelek veled. Én tegezni is csak azért tegezek, mert szeretem a lelkedet, nem szemtelenségből tegezek. Nem hiszed, ne hidd. Nem fogsz itt nekem meghalni! *(Felugrik, messze néz, szenvedélyesen.)* Te pocsek város, ti aljas emberek, undokok, undokok! Ide kell jönni egy ártatlan embernek, hogy felakassza magát! Egy embernek! Te isten, te, oda-fenn! Hát ilyen az élet? Hát ez legyen az élet? Eeez? Azér se! Én nem bánom, hogy nem törödsz velem, én nem hagyom ezt! *(Az öngyilkoshoz visszaül.)* Én nem engedlek, jusst se engedlek. Én ezt nem neked teszem, az én szívemnek teszem, én nem hagylak! Állj fel, gyere.

Az öngyilkos.

Te gyermek. Te nagyon jó kis leány vagy. Sajnállak itthagyni ezen a világon. *(Még simogatja a fejét, rögtön visszaveszi a kezét.)* Ne haragudj, hogy hozzá értem. Isten veled. Itt menj fiam, nem fogok hozzá, míg jó messze nem mentél. Kiállok az út szélére, utánad nézek, ne félj, nem fog bántani senki. Innen kiérsz egyenesen a Stefániára, ott már nyugodtan mehetsz, mindjárt kinn vagy az Aréna-úton. Neked adom, ami pénzem van. *(A zsebébe akar nyúlni, a leány megfogja a kezét.)*

A leány.

Tedd vissza a kezéd a fejemre. Simogasd a hajam. Látod, ugye még jólesik valakinek a fejére tenni a kezedet. Nekem mondd? Én ordináré vagyok, én nem kaptam nevelést, én nem tudom azt szépen kimondani, amit akarok, de én már sokat spekuláltam magamban, tudod? Én nem beszélek a levegőbe. *(Felhúzza az öngyilkos kezét a hajára.)* Simogasd még egy kicsit a hajam. Úgyis olyan kócos lettem. *(Vezeti az öngyilkos kezét a fején.)* Gyere vissza szépen a világba.

Az öngyilkos.

Nincs világom. Nincs senkim. Csak a halál. Azt is el akarod venni tőlem?

A leány.

Gyere, te, csak egy napra. Próbáld meg még egy napig.

Az öngyilkos.

(Mosolygó hangon.) Miért, te kis csacsi!

A leány.

Csak. Lehetsz olyan gavallér, hogy még egy napot adj ennek a pizsok világnak. Ha nem bírod, ez a fa itt marad, nem szalad el. Holnap is van nap. Holnapután reggel kijöhetsz, felteheted magad a fogásra. *(Hátra int a fejével a fa felé.)*

Az öngyilkos.

Este. Este szóktam végrehajtani.

A leány.

Este? Jó, hát este. Mondd, hol kosztolsz?
Nem vagy abonálva?

Az öngyilkos.

Abonnálva? Én?

A leány.

Látod, abonáld magadat. Én tudok egy jó kifőzést, ott van mellettünk a Koszorú-utcába. Elviszlek oda. Nagyon tiszta ottan. Nagyon jól főznek, de tényleg. Három tál étel egy kroncsi. Mese olcsó, nem? Én majd sokszor odajövök hozzád, ebédelek veled, azután majd rágyújtsz, ugye dohányzol?

Az öngyilkos.

Már leszoktattam magam.

A leány.

Látod kár volt. Vissza fogsz szokni.

Az öngyilkos.

(Befogja a lány száját, bágyadtan.) Elég már, elég, elég.

A leány.

(Tépi lefelé a kezét a szájáról.) Na. Na. Te majd füstölsz, nézed a füstöt, emlékszel amire akarsz, vagy nem emlékszel semmire, én meg ott ülök. Ha akarod beszéljek neked mindenféle hülyeségeket, bolondozok, olyan tudok lenni, mint egy gyerek. Meglátod mennyit fogsz röhögni! *(Felnevet.)*

Az öngyilkos.

Röhögni... (Simogatja a lány haját, egyszer csak leejti a fejét a lány kezére. Csönd. Egy tücsök hallatszik. Az öngyilkos vállai megrándulnak, nehezen, hörögve, mélyen elkezd sírni. Sír.)

A leány.

(Hallgatja.) Éljen! Éljen! (Tapsol, összeveri a cipőt.) Úgy, úgy. Jól van öreg, úgy. (Odhajtja fejét az öngyilkos mellére. Az öngyilkos sír. A lány türelmesen megvárja, míg az öngyilkos kisírja magát. Fölemeli a fejét az öngyilkos melléről.) Kész?

Az öngyilkos.

(Nagyot, lassút sóhajt, nyög egyet, a pad elé bámul. Visszateszi kezét a lány fejére.)

A leány.

Ne félj, kihozlak még ez alá a fa alá egypárszor. Itt tud az ember sírni. Én is bógtem az előbb.

Az öngyilkos.

(Csóválja a fejét, mint aki keserűen gondolkodik.)

A leány.

Érzed, milyen jó levegő van? Te én úgy kezdek örülni. Én nem tudom minek. Én valamj olyan egy remeket érzek a szivemben. Én nem tudom mi az. Olyan tiszta, olyan könnyű, olyan haaa! mint ez a levegő. Add ide egy kicsit a karodat. (Elveszi az

öngyilkos jobbkarját, a derekára húzza.) Öleld meg a derekamat. Én úgy kívánom most magam körül egy férfinak a karját. Bánom én, hogy ötvenéves vagy? Én száz vagyok, ha akarom. Neked nem jó így egy kicsit, mondd?

Az öngyilkos.

(Késéssel.) Nem tudom én már.

A leány.

De. Jó. Biztos. Csak mondd ki, hogy jó. Na mondd jó. Csak intsél a fejeddel.

Az öngyilkos.

(Igent int.)

A leány.

Maradjunk így. Tedd a vállamra a fejed. Akarsz még bögni?

Az öngyilkos.

(Lassan csóválja a fejét.)

A leány.

(Az öngyilkos szemébe néz, előveszi a zseb-kendőjét, megtörli a szemét az öngyilkosnak. Megigazítja a kalapját a fején, leveregezi a kabátja gallérját, mintha poros lenne.) Gyújts rá. Kell egy ci? Itt van egy ci a ridikülömbe.

Az öngyilkos.

(Fáradtan.) Retikül.

A leány.

Bánom én! Arany vége van. Ez a pasi adta, akivel idejöttem. Aszongya igazi egyiptomi. *(Előkaparta a retikülből a cigarettát.)* Nyisd ki a pofádat. Van gyufád? *(Beteszi a szájába a cigarettát.)*

Az öngyilkos.

Nincs.

A leány.

(Megveregeti az öngyilkos zsebeit.) Dehogy nincs. Itt zörög. Látod gyufád is van. Te, tulajdonos. Na. *(Meggyújtja neki a cigarettát. Az öngyilkos szíjja.)*

A leány.

Ugye hogy jó.

Az öngyilkos.

Jó. Meleg.

A leány.

(Szípiákol.) Olyan jó szaga van. Adj egy slukkot. *(Odaveszi az öngyilkos kezét, szí egyet, kifújja a füstöt, köhög.)* Én még nem szoktam meg. Induljunk. Gyere innen. Menjünk.

Az öngyilkos.

Engem vár a halál, én meg itt füstölök.

A leány.

Menjünk.

Az öngyilkos.

Hová?

A leány.

Akárhová. Én vezetlek téged, te vezetsz engem.

Az öngyilkos.

Te . . . hogy is hínak?

A leány.

Lili.

Az öngyilkos.

Lili. Lili. — Mi vagy té? Mi, mi, mi. vagy te?

A leány.

Mi, mi, mi, mit tudom én. Semmi. Ix nix.

Az öngyilkos.

Én nem is hiszem, hogy te itt vagy. Én azt hiszem, már meghaltam és a másvilágon beszélgetek. Én itt álmodok valamit.

A leány.

Csak álmodd tovább. Fel is állhatsz álmodban. Na. (*Feláll, megfogja az öngyilkos kezét.*) Na zserünk, zserünk. Mozdulj már. Megcsiklandozlak.

Az öngyilkos.

Járni? Enni? Inni? Látni? Beszélni? A városba? Az emberekhez?

A leány.

Sokszor megnézlek. Vigyázok rád.

Az öngyilkos.

Te lány. Te. Te olyan vagy, mint ha reggel kinyitják az ablakot. Az embereknek kedvük van felkelni.

A leány.

(*Húzza.*) Kelj fel.

Az öngyilkos.

Óh, fáradt vagyok.

A leány.

(*Húzza, visszaereszti, húzza.*)

Az öngyilkos.

Mintha a sirből húznál fel. Olyan nehéz. Várj.

A leány.

Nem várok. Gyere már. Jön, jön, jön.

Az öngyilkos.

(*Föl engedi emelni magát.*) Erősebb, mint én.

A leány.

(*Nevetve.*) Héé-rukk! (*A kezénél fogva felhúzza és elhúzza a padtól.*) Gyere, szaladjunk!

Az öngyilkos.

Lecsúszik a nadrágom.

A leány.

Persze. Ott a hőzentrágered. Te Margit!
(*Odaszalad a fához, leakasztja a nadrágtartót,
visszaszalad.*) Várj. Vesd le a kabátod.

Az öngyilkos.

(*Nem mozdul, a fát nézi.*)

A leány.

Na. Úgy kell vetkeztetni, mint egy pubit.
Na egy-kettő! (*Leráncigálja a kabátját, fel-
csatolja a testére a nadrágtartót, a lámpafény
előtt, közben ide-oda ráncigálja.*) Evvel akartad
magad főbelőni? Te Homunkulusz, te! Te
bohóc! Itt a kabátod. (*Ráadja a kabátját.*)
Te, te halálzsoké! Te Zigomár. Te szőke
gyerek. Gyúrd fel a gallérod, hideg van.

Az öngyilkos.

(*Felgyüri a gallérját.*) Szégyellem magamat.

A leány.

Jó jó. Nem fázol? Gyere, melegitselek.
(*Beleakaszódik, hozzásimul, ütögeti.*)

Az öngyilkos.

(*Akadozva, mert a lány a hátát üti.*) Ne
e-e-ereszd el a ke-zeem.

A leány.

(*Püföli a hátát, nevet.*) Beszélj csak, így
olyan vicces!

Az öngyilkos.

Te, ne e-ereszd el a ke-zem.

A leány.

(Megkapja a kezét.) Pszt, te, a rendőr! Ott jön a rendőr megint! *(Jobbfelé néz.)* Gyere, gyere. Merre kell itt?

Az öngyilkos.

Ne siess, ne félj.

A leány.

Utálom a rendőrt. Na, mintha sétálnánk. Fogjál szépen karon. *(Az öngyilkos karon fogja, indulnak balfelé, amerről bejöttek.)*

Az öngyilkos.

Arra?

A leány.

Arra. Arra zúg, nem hallod? *(Átteszi a karját az öngyilkos derekára, a tenyerével gyöngéden ütögeti, az öngyilkos vállához hajtja fejét, szép lassan elmennek.)*

(A függöny összemegy.)



NÉHÁNY SZÓ

A HIRES KÖNYVEK

GYŪJTEMÉNYÉNEK CÉLJÁRÓL, JELEN-
TŐSÉGÉRŐL ÉS PROGRAMMJARÓL.



Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r. l. Zola: Thérèse Raquin-jével megindította a »Híres Könyvek« című gyűjteményes vállalatát. A címe egyúttal a programja is ennek a könyvsorozatnak. Tudniillik olyan könyvek gyűjteménye lesz, amelyet a hazai, vagy a külföldi közönség egyhangú ítélete híresekké avatott. Nem új könyvek sorozata a »Híres Könyvek«, hanem

a világirodalom legkiválóbb oly alkotásai-
nak kincsestára, amelyek vagy tárgyuk, vagy szer-
zőik vagy bármely más egyéb körülmény foly-
tán híresekké váltak. Mindezek a könyvek kitűnő
fordításban, a mai viszonyokhoz mérten elsőrendű
kiállításban kerülnek a magyar közönség elé. Ez a
»Híres Könyvek« célja és jelentősége.

ZOLA: THÉRÈSE RAQUIN-jét
eddig beosztásunk szerint a következő remek-
művek fogják követni:

BALZAC: A 30 ÉVES ASSZONY
SHAW: BARBARA ÖRNAGY
MERESKOVSZKI: ÖRÖK UTITÁRSAINK
(Ewige Gefährten)
DE AMICIS: A SZIV
stb. stb.

Ez a rövid program is bizonyítja, hogy való-
ban »Híres Könyvek«-et akarunk a magyar közön-
ségnek nyújtani. Nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy
az új könyvsorozat megindítása egyik legnagyobb
jelentőségű eseménye a magyar irodalomnak és könyv-
piacnak. A »Híres Könyvek« kötetet részletfizetésre
is kaphatók a Magyar Könyvterjesztő Vállalat r.-t.-
nél Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. III.

OLCSÓ REGÉNY

A legjobb elbeszélők gyűjteménye, amely a hazai és külföldi írók legjobbjainak legszebb műveit bocsátja forgalomba. Kiállítása finom, kedves és művészi. Ajánljuk e könyvalakú, értékes regénygyűjtemény megszerzését, mert 8—10 koronát érő kiváló regények ára ebben a vállalatban

3 korona, a régi kötetek ára pedig 2 korona.

Az Olcsó Regényből egy év alatt
két és fél millió kötet fogyott el!
Minden kötet művészi rajzzal
díszített borítékban jelent meg!

Megjelentek és még kaphatók az itt felsorolt kötetek:

- | | |
|---|---|
| Leblanc: Arsène Lupin kalandjai. | Mikszáth: A vén gazember. |
| Ambrus Zoltán: Tóparti gyilkosság. | Conan Doyle: A brigadéros kalandjai. |
| Arcübasev: A démon. | Prévost: Manon Lescaut. |
| Mikszáth Kálmán: Mácsik, a nagyerejű. | L. J. Vance: A szürkeruhás leány. |
| Leblanc: A piros hetes. | Elvestad: Aki egy várost kirabolt. |
| Eötvös Károly: Házassági viszontagságok. | Marcel Prévost: Laura kisasszony. |
| Stacpoole: Csendes mocsarak. | Bródy: Faust orvos. |
| Heltai Jenő: Hét sovány esztendő. | Mikszáth: A tekintetes vármegye. |
| Tolsztoj: Két huszár. | Upton Sinclair: Az iparbáró. |
| Kuprin: Rybnikov kapitány. | Bruun: Van Zanten boldog évei. |
| Szekula Jenő: A fekete báró. | Ch. L. Philippe: Perdrix apó. |
| Andrejev: A kormányzó. | Dickens: Karácsonyi ének. |
| Wells: Hoopdriver úr kalandjai. | Barry Pain: Lélekesere. |
| Leroux: Elátkozott karosszék. | Tolsztoj: Iljics Iván halála. |
| Futrelle: Aranytányérok. | Kabes: Két halott regénye. |
| Zangwill: Mary Ann. | Knut Hamsun: Viktoria. |
| Anatole France: Thais. | Pierre Loti: Egy spáhi története. |
| Leblanc: A szőke hölgy. | Bródy Sándor: A kétlelkű asszony. |
| | Bret Ha te: Egy bánya története. |

UJABB KÖTETEK HAVONKÉNT JELENNEK MEG.

A Modern Könyvtár újabb kötetei:

NIETZSCHE: A VIDÁM TUDOMÁNY.

568—70. kötet. — Ára 5 K 40 f.

A komor tépelődésekkel telt nagy filozófus »VIDÁM TUDOMÁNY«-a a legérdekesebb és legkülönösebb aforizmák gyűjteménye. Mindenképpen érdekes könyv, úgyszólván minden erkölcsi, esztétikai, sőt logikai érték átértékelője. Az élethez való rajongó ragaszkodás, a magával és a világgal tehetetlen pesszimizmustól való elfordulás, az igaz szépre való szomjuhozás szólal meg ezekben a rövid, csattanós aforizmákban. A Modern Könyvtárnak ez az új kötete közelebb fogja hozni Nietzsche egyéniségét, rapszódikus és mégis mélységes gondolkodását, tisztán csillogó költészetét és rendületlen, meg nem félemlíthető és meg nem vesztegethető igazságérzetét. A fordítás nehéz munkáját *Sebestyén* Károly kitünően végezte el.

KNUT HAMSUN: A SZERELEM RABSZOLGÁI.

574—75. kötet. — Ára 3 K 60 f.

A nagy északi írónak hat elbeszélését tartalmazza ez a kötet. Knut Hamsun sajátos frászművészete és érdekes világfelfogása tükröződik valamennyiben. Inkább a lélek pontos rajzára fekteti a súlyt és alakjainak különös beállítására. Sokszor szóallatja meg az érzések lágy akkordjait is, de cselekményei és előadása mindig közelebb áll az élet fanyar és igazságtalannak látszó realitásához. Dr. ifj. *Bókay* János mesteri fordításban ültette át Knut Hamsun novelláit magyar nyelvre.

PORITZKY: NOVELLÁK.

571—73. kötet. — Ára 5 K 40 f.

Apró lélekrajzai a körülöttünk sürgő-forgó emberek egyes különös típusainak. Mindegyik alakjában van valami különös, valami nagyon emberi és valami nagyon tragikus. Ezekből az elemekből természetesen a legtöbbször apró drámák tevődnek össze. Poritzky értékes írói tulajdonsága, hogy úgy témáival, mint előadásával az olvasó érdeklődését állandóan ébren tudja tartani. A kitünő fordítás *Sztrókay* Kálmán művészi munkája.

FLERS, CAILLAVET ÉS REY: A LEGSZEBB KALAND.

591—94. kötet. — Ára 6 korona.

A jeles francia színműírók ötletes darabja *Heltai* Jenő pompás fordításában éppoly élvezetes olvasmány, mint mulattató vígjáték.

AZ ATHENAEUM KIADÁSA.

KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

**SZINI GYULA: A SMARAGD
ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK.**

576—79. kötet. — Ára 5 K 60 f.

Szini ebben a kis kötetben ritkaságokat, különösségeket gyűjt és mond el rövidre fogva, szinte az anekdota technikájával. Minden darabban az emberi léleknek valamely furcsaságáról van szó, valami meglepő emberi érzésről, mely valaköl ott táncol az apróka szeszély és a beteges nagy indulat között. Néha határos már az örültséggel, mint az öreg smaragd-bolond történetében, aki a világ legdrágább ékköveként őriz egy értéktelen kavicsot, vagy egy enyhe caprice csak, mint a dán táncosnőben. Néhol a véltlen játszik bele e mindig kissé fantasztikus históriákba, melyekben némiképpen új köntösben találkozunk Szinivel, akinek halk és diszkrétiséget kereső tónusait most erősebb színesség váltja fel. Friss, invenciózus apróságok ezek a kis novellák, melyekhez finom megfigyelések és választékos formák adnak jó keretet, egyútt pedig érdekes olvasmányt.

BALZAC: KÉT ELBESZÉLÉS.

SARRASINE. — FACINO CANE.

580—81. kötet. — Ára 3 K 20 f.

»Sarrasine« a címe az első elbeszélésnek, amely a fantasztikusnak és realista elemnek pompás vegyülete. Középkori, Borgia-vágású alakoknak belhelyezése egy előkelő párisi szalon légkörébe, valóban Balzac tollára ömlő bizarr téma. Epp így a »Facino Cane«, a Párisba vetődött val olasz zenésznek a szerelem égőn piros színfoltjaival tarkított sötét históriája is több, mint érdekes. Balzac írásművészete mind a két nagyszíri témából remekművet alkotott. A stílusos fordítás *Kosztolányi* Dezső művészi munkája.

BRÓDY SÁNDOR: EGY FÉRFI VALLOMÁSAI.

544—47. kötet. — Ára 6 korona.

A szerelem változatainak hivatott előadója az illusztris szerző. Elmesél nekünk egy csomó szerelmi történetet, igénytelen novellákba rejtve el azt a sok témát, ami nagyobbzsabási regények számára is kiválóan alkalmas lenne. A férfi vallomásaiból a női psziche pompás rajza bontakozik ki, amelyet minden elbeszélés egy-egy markáns vonással gazdagít.

PONTOPPIDAN: MÁRTHA AZ ÖRDÖG LEÁNYA.

563—65. kötet. — Ára 5 K 40 f.

Pontoppidan Magyarországon úgy szólván nem ismerik, pedig hazájában a legnagyobb elbeszélők közé számítják. Mindig érdekes, sokszor a fantasztikus határt érintő témái közül a legkittinőbbek közé tartozik a »Mártha az ördög leánya«, amely *Schönfiin* Aladár szép fordításában került a magyar közönség elé. Nemesak élvezetes olvasmány, hanem valóban értékes, irodalmi becsű mű ez a regény, amely megjelenésekor nagy könyvsikert aratott.

AZ ATHENAEUM KIADÁSA.
KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.



d
n
ő
es
g
z
s-
ts,
l,
g
ez
tt

es
k-
ac
ő-
ott
két
nyi

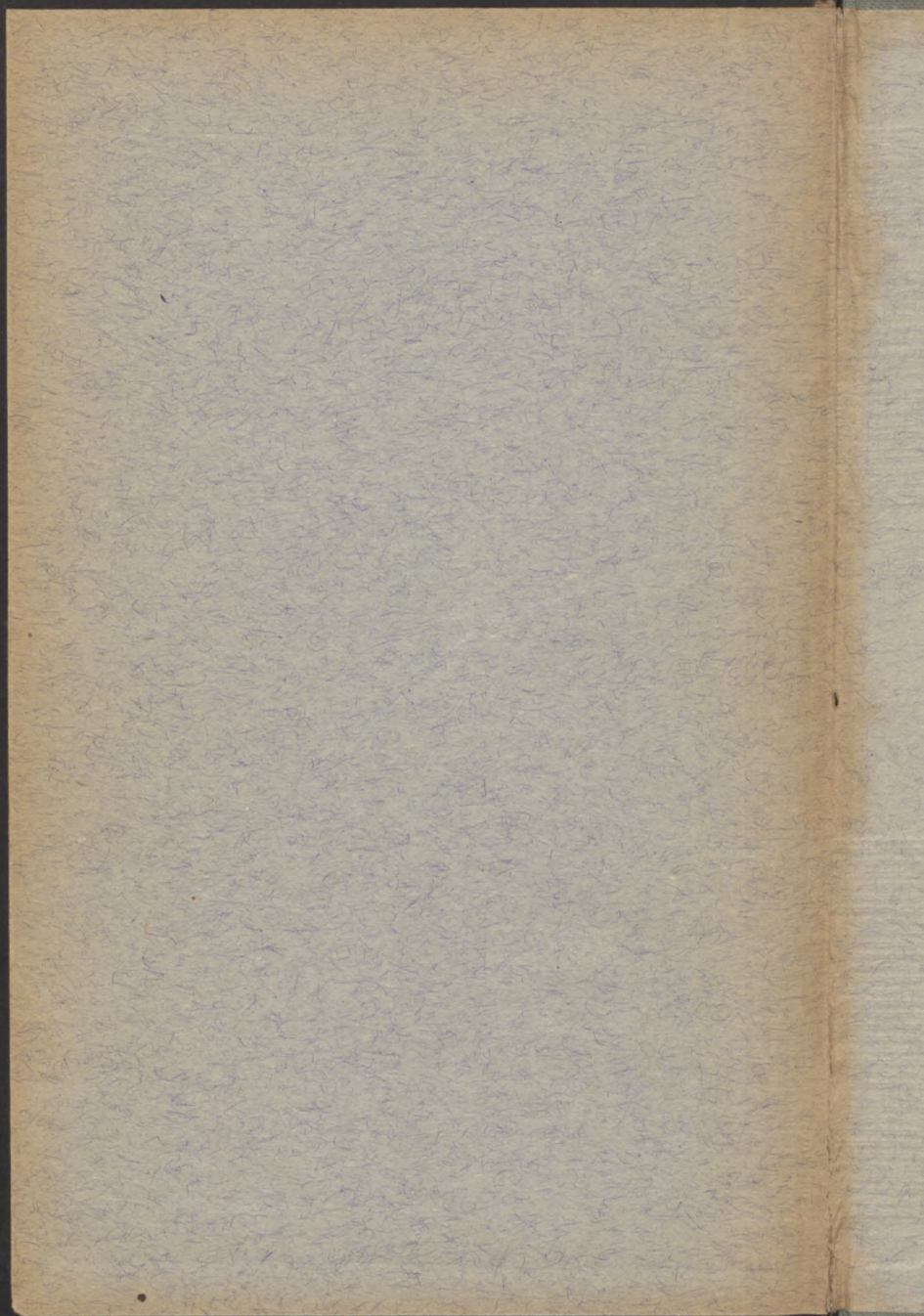
I.

sél
el
an
ta-
ti.

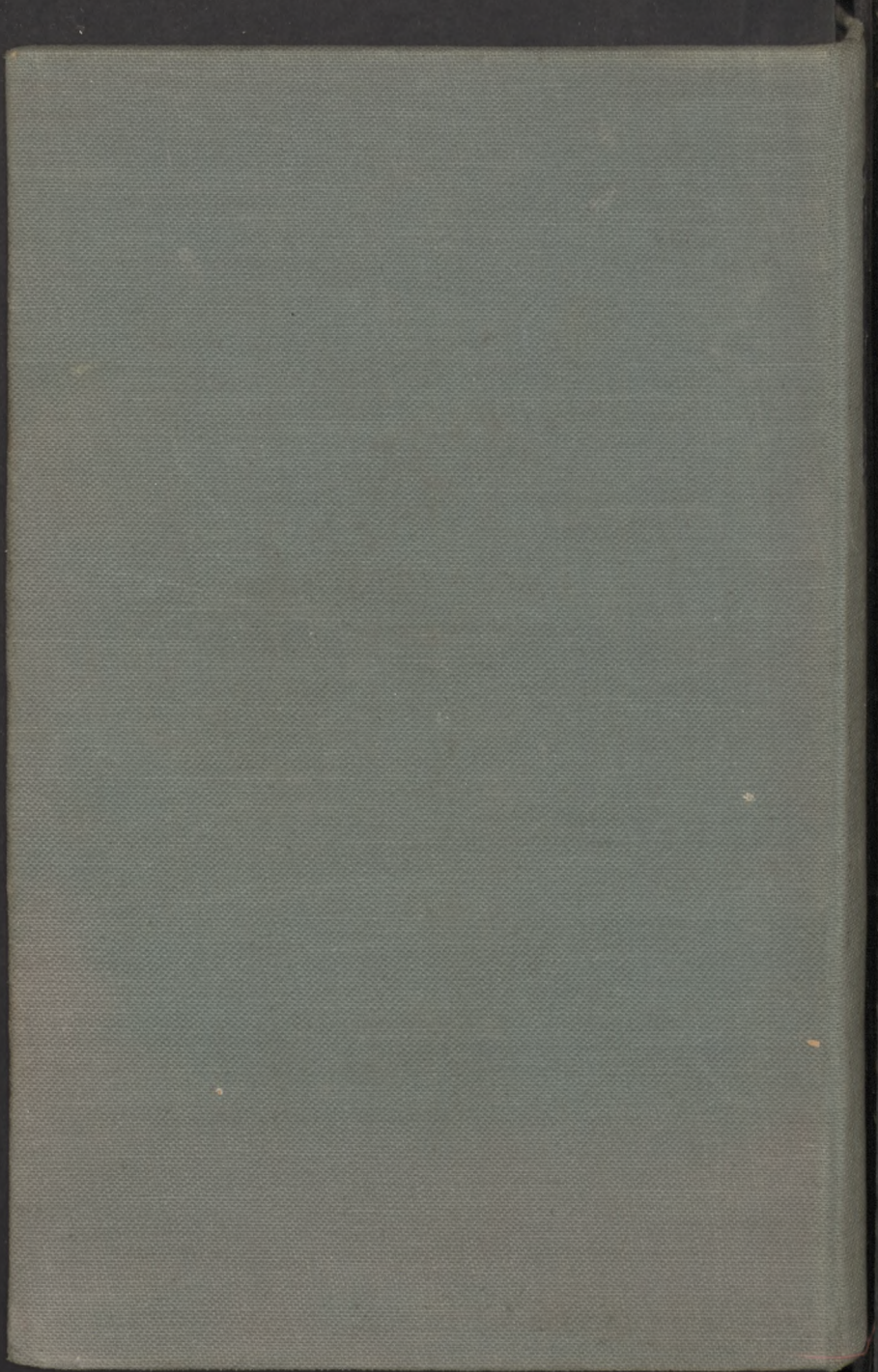
A.

ja-
or
zik
an
em
kor

N.



60



SZÉP
ERŐ

PATIKA
SZILÁGYI
ÉS
HAJMASI